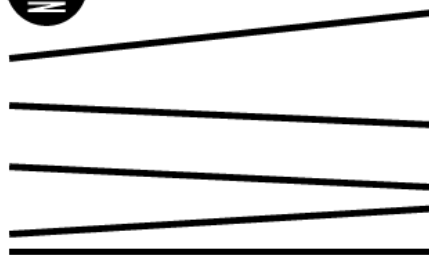

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Udgivet år og sted | Publication time and place: Samling af underholdende Fortællinger. København : Schuboths Boghandling, 1848

Fysiske størrelse | Physical extent:

141 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

Samling af
underholdende
Fortællinger.

1848.

Procuratoren og Fanden.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHILOSOPHY DEPARTMENT

1910-1911

LECTURE NOTES

BY

JOHN D. MURPHY

PH.D. 1908

CHICAGO, ILL.

1911

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHILOSOPHY DEPARTMENT

1910-1911

LECTURE NOTES

BY

JOHN D. MURPHY

PH.D. 1908

CHICAGO, ILL.

1911

Der var engang en Procurator, en grumme ærlig Mand —

„Hvad er nu det for et Eventyr, De der kommer med?“

„Det er slet intet Eventyr, men en sandfærdig Historie fra gamle Tider ... Alt-
saa, jeg bliver ved, eller rettere jeg begynder.
Der var engang en Procurator, en grumme ærlig Mand, der selvfølgelig havde meget lidt at fortjene og sad grumme daarligt i det. Med Nød og neppe havde han betalt det første Halvaars Huusleie; Flyttedagen stod igjen for Døren, og der var ikke en Skilling iommen. Ja, hvad der var værre!... han var ovenikøbet forlibt...“

"I en rig Medgift?"

"Om Forladelse, i en ung smuk Pige, men som ikke heller var meget rigere end Moer Eva, da hun kom til Verden."

"Og han vilde ægte hende?"

"Ja, hvad andet?"

"Kom nu ikke med saadanne Historier! En Procurator skulde være saa tosset!"

"Men jeg har jo allerede sagt Dem, at det er meget længe siden! Lad nu kjønt være at forstyrre mig."

Hvad der imidlertid var det Værste ved Sagen, var, at den unge Pige slet ikke lod til at være forlibt i ham, men tværtimod havde en anden Elsker; thi hvorvel hun var fattig, var hun dog saa smuk, saa velopdraget, saa flog og elskværdig, at hun havde flere Friere at vælge iblandt. Jo raskeere Tiden gik, desto mere følte Mester Cornelius sig piint og plaget, da hans Nød med hver Dag vorte tilligemed hans Kjærlighed.

En Morgenstund, da Sovnløsheden tidligere end sædvanligt havde jaget ham ud af Sengen og han troede sig ganske alene i sin Skriverstue, begyndte han at grunde ret

alvorligt over sin fortvivlende Stilling og det med saa stor Anstrengelse, at hans Hoved sikkert ligesom hiin berømte Feltherres vilde være bleven pludselig graat, hvis det ikke isorveien havde været ganske skaldet.

„Jeg er dog igrunden en stor Løse,“ tænkte han ved sig selv, — „at jeg, istedetfor at ægte min Formands Enke og have et sorgfrit Udkomme, gaaer hen og forelsker mig i en Pige, som ikke eier en Døit og endnu ovenikjøbet gjør Nar af mig!“

Mester Cornelius gjorde nu i sin Fortvivlelse Mine til at rive sig Haarene af Hovedet, men fik heldigviis kun sin Nathue i Haanden, som han kastede paa Gulvet og trampede paa. Men, hvorledes han saa end bar sig ad, saa kunde han dog ikke saa let rive Kjærligheden ud af sit Hjerte som Nathuen fra Hovedet; dertil sad den for fast. Han havde hverken Rist eller No paa sig. Snart satte han sig ned, snart reiste han sig, løb op og ned i Stuen og seiede omkring i Luften med sine lange Arme, saa at det var forfærdeligt at see paa; thi en forelsket Procurator er i Grunden slet intet behage-

ligt Syn — og derfor foresalder det ogsaa
saa sjældent.

Endelig naaede hans Paroxysmus sin
høieste Spidse og han udbød: „Ved St.
Justinian! for at faae hende til Kone, vilde
jeg forskrive mig til Guden selv!“

Neppe vare disse Ord komne over hans
Læber, før han hørte en skingrende Latter
bag ved sig, hvilket, da han troede sig ganske
alene, satte ham i en ikke ringe Forbauselse.
Han vendte sig om, og saa sin Skriver-
dreng, som var ved at gjøre Ild paa. Naar
jeg siger Skriverdreng, saa maae I for
alting ikke tænke Jer en rigtig Dreng: Hr.
Cornelius kunde ikke udstaa unge Mennesker
i sin Skriverstue, da de i hans Dine altfor
meget fattedes Stadighed og Alvorlighed.
Det var allerede et gammelagtigt Stykke
Karl, lang og mager, med røde Haar, tyk
bred Næse, en Mund, som søgte at komme
i en venstabelig Berørelse med de lange
Dren, og hvad hans Alder angaaer, saa
kunde han vel omtrent være imellem de
Halvtreds og Treds, hvis det for Resten
var Umagen værd at spørge derom.

"Scipio, hvad bestiller Du her saa tidligt?" spurgte Cornelius.

"Jeg kom, for at være Eder behjælpelig."

"Og Du lurede?"

"Desto bedre for Eder! Havde jeg ikke faaet Eders Udraab at høre, kunde jeg jo ikke nu svare, at jeg modtager Tilbudet."

"Hvad vil Du sige med det, Scipio? Og hvad er det for et Tilbud, Du taler om?"

"J udraabte jo nylig selv: „Bed St. Justinian! for at faae hende til Kone, vilde jeg forskrive mig til Ganden selv!“ Nu vel, saa overgiv Jer til mig, og inden en Maaned er gaaet, skal I og den smukke Sidonie være Mand og Kone."

"Men Du er jo ikke Ganden, Scipio, endstjondt Du rigtignok var styg nok til det, og jeg ikke ret kan indsee, hvorledes Du kunde komme herind, før Malene havde lukket Dig op."

"Hvad, er jeg ikke Ganden?" svarede Scipio; "det skal I strax faae at see!"

Derpaa lagde han sig plat ned paa Gulvet, vift tre Allen borte fra Kaminen og udspyede derpaa af sin brede Mund en saa-

dan Mængde Ildgnister, at Brændet øieblikkelig stod i lys Lue. Herr Cornelius blev umaadelig forstræffet, hvilket imidlertid ikke forhindrede ham i at udbryde: „Scipio, jeg har allerede engang befalet Dig i October Maaned kun at lægge to Stykker Brænde i, og nu er der dog igjen tre.

„Hvad er det værd at blive vred for det,“ sagde Scipio; „vil I maaskee have mere Brænde?“

Ved Kaminen laae der vel omtrent en syv, otte Stykker Brænde op imod Væggen; den gamle Skriverkarl berørte dem med sin ene Taa, og pludselig fremkom med megen Klapren det ene Stykke efter det andet, indtil det var voret op til en heel Stabel og Mester Cornelius maatte udraabe: „Stop! Stop!“

Imidlertid traf det sig just saaledes, at Cornelius, idet Scipio rørte ved Brændet, gjennem et stort Hul paa hans Støyle opdagede de lange frumme Negle paa Foden; — han traadte to Skridt tilbage, søgende efter et andet Kjendemerke, som ikke heller fattedes; en hvid Hale, omtrent som Halen

paa en nyfoundlandsk Hund, der idetmindste var en Alen lang, hang frem under Striverens Frakke.

Enhver Tvivl var hævet! Strax tog Herr Cornelius sin Rathue af, og idet han rykkede sin grønne Kænestol frem, bad han Fanden paa det allerhøfligste om at tage Blads, hvilket denne ogsaa uden mange Complimenter gjorde.

„Nu vel,“ begyndte Cornelius, „siden De er Fanden selv, min Herre, hvorledes har De saa kunnet finde Behag i at opholde Dem hos mig i hele to Aar, og det for den lumpne Løn af nogle faa Daler om Maaneden? Det forekommer mig, at De maatte kunne fortjene mere ved hvilken som helst anden Bestilling. For Exempel, hvorfor etablerer De dem ikke som Brændehandler?

„Hvad jeg gør, skeer sandelig ikke af Libhaverie, det er min Bestemmelse. Hver har faaet sin her i Verden; mit egentlige Navn er Schikaneder, og jeg er Hoved-Bogholder over den Afdeling, som indbefatter alle Prokuratorer, Retstjeneste og Andre, som bære den sorte Kjole.“

"Saa maa De have grumme meget at bestille."

"Jeg er heller ikke alene om det; jeg har en heel Deel Hjælpere, i hver Skriverstue idetmindste een. Derfor kalder man ogsaa meget betegnende Klienterne for „stafkels Djævole". Da De nu gjælder for den ærligste blandt alle Procuratorer, besluttede jeg at nedlade mig hos Dem i egen høie Person.

"Alt for megen Ære!" svarede Cornelius med et dybt Buf.

"Alle Complimenter tilfide!" svarede Scipio. „Vi have en lille Forretning at bringe paa det Rene. Er det endnu Eders Alvor, at I vil sælge mig Eders Sjæl?"

"Sandt at sige, saa bryder jeg mig ikke stort derom."

"Er I endnu bestandig forelsket?"

"For Pokker, De maatte hellere lade være at huske mig derpaa!"

"Nu vel! saa ville vi slutte Handelen, eller ogsaa Frøken Sidonie bliver inden fjorten Dages Forløb gift med en Anden, det giver jeg Eder mit Ord paa."

"Det er da et Vandens Hæstværk De har! Saa sagte, min kjære Scipio, — Herr Schikaneder! vilde jeg sige. Findes der slet intet Middel til at ordne Tingene paa en anden Maade? At sælge Dem min Sjæl, det er noget vel stivt. Naar jeg nu gjorde et andet Tilbud?"

"Hvilket I behager, jeg er meget føielig."

"Lad see! Hvad finder jeg paa i Hæst? — Hvis jeg nu gav Dem mit venstre Been? Under Advokat-kappen vilde man ikke kunne mærke det."

"Det har jeg slet intet Brug for; og om I saa fald bød mig Eders hele Krop, saa vilde jeg ikke give to Skilling for den. Det er Eders Sjæl, jeg trænger til."

"Men, hvad vil De da egentlig bruge den til?"

"Hvad rager det Jer? I er meget nysgjærrig. Naar I kun faaer Eders Penge, saa kommer alt det Dyrige Eder slet ikke ved. Hvad skulde man vel ogsaa begynde med en Procurator-sjæl?"

"Jeg forstaaer en halvqvædet Vise; den

skal være fordømt for evig Tid! vig fra mig, Satanas!" raabte Cornelius og krosede sig.

"Den Slags Jagter bider ikke paa mig," svarede Scipio grinende. "I gamle Dage, da var Sligt nok til at jage os paa Flugten med; men vi have vænt os dertil, og et Kors meer eller mindre gjør nu intet til Sagen."

Imidlertid frygtede Djævelen dog for, at hans Bytte skulde slippe ham af Hænderne; han indsaar, at han maatte gjøre et Hovedangreb og anvende hele sin Dienforblindelse.

Ligeoverfor Cornelius's Stol hang et stort Maleri, forstillende en Procuratorforsamling; Bips, practiserede han det væk, og hængte et smukt Portrait af Frøken Sidonie istedet. Cornelius mærkede Bedrageriet, og vendte sig om til en anden Side; men hvor han saa kastede Blikene hen, hvad enten det var paa Hyrdestykket over Døren eller paa Rummet over Kaminen, hvor han endnu igaar havde seet Retfærdighedens Sværd og Vægtstaa: overalt vinkede Frøken Sidonie til ham i de meest fristende Stillinger og den yndigste Paaklædning. Hvor han saar

hen, smilte hendes Billede til ham, strakte Armene ud imod ham; det var, som om det hvidskede kjærligt til ham og gjorde ham Bebreidelser, fordi han vilde betænke sig paa at bringe sin Kjærlighed dette Offer. Denne Trolldom virkede saa stærkt paa ham, at han inden faa Minuters Forløb var overvundet, og, idet Angstens Sved bedækkede hans Pande, udbød: „Mester, hvilke ere Deres Betingelser?“

„De billigste af Verden. Det glæder mig at see, at I vil tage mod Raisen, og I skal selv faae Lov at opsætte Contrakten.“

„Vil den smukke Sidonie inden en Maaned blive min Kone?“

„Inden fjorten Dage, hvis I saa lyster.“

„Og vil hun elske mig?“

„Til at blive gal over.“

„Saaer jeg to smukke Børn?“

„Fire, naar det kan more Gder.“

„Jeg lader mig nøie med to, forudsat, at de ogsaa i eet og Alt kunne kaldes mine, for seer De . . . og det er en Betingelse sine qua non . . . da jeg bringer et ganske

andet Offer, saa har jeg ingen Lyst til ...
De forstaaer mig nok?"

"Fuldkommen! Jeg staaer paa en meget god God med min Collega Hornvælger, som har Overopsynet med det Departement; det koster mig kun et Ord, og jeg indestaaer for, at I kan sove rolig for den Sags Skyld."

"Men, hvad kan det nytte mig, at jeg har en smuk Kone og smukke Børn, naar jeg hverken har noget at føde dem med eller er sikker paa at beholde Tag over Hovedet?"

"I veed nok ikke, hvem I har at bestille med? Jeg forstaaer den Ting bedre end som saa. I skal hverken have Mangel paa Penge eller Hæder og Værdighed. Inden I seer Jer om, skal I sidde i et fedt Embede."

"Alt ifølge Contract paa stemplet Papir?"

"Endnu engang, I skal selv opsætte den; naar I kun forskriver mig Eders Sjæl, saa skal I have fuldkommen frie Hænder i alle andre Henseender."

Mester Cornelius slog op i alle sine Formularbøger, thi han havde endnu aldrig

skrevet en Contract i et saa besynderligt Anliggende.

„Min kjære Herr Schifaneder," sagde han langt om længe; „vi ville slutte Handelen paa Kjøbecontract og mod Tilbagekjøb."

„Hvor vil I hen? — Saa kunde det jo falde Eder ind at sende mig den smukke Sidonie over Halsen, naar I var bleven fjed af hende. Det kan jeg jo ikke være tjent med ... Imidlertid ... lad gaae! jeg kan nu engang godt lide Jer; og for at vise, at jeg igrunden er en god Djævel, saa hør min Betingelse. Jeg giver Eder strax Eders Sjæl tilbage, naar I ikke ønsker Andet, end at see den igjen. Er I fornøiet dermed?"

Cornelius betænkte sig et Dieblisk, men jo mere han tænkte, jo mere indsaae han, at Djævelen igrunden var en dum Karl; han skyndte sig derfor med at svare: „Ja nok, jeg indgaaer Accorden."

Scipio tog et Stykke ubrændbart Papiir op af Lommen —, en nødvendig Forsigtighed paa Grund af Temperaturen i det Archiv, hvor deslige Documenter opbevares, — og lod den forbausede Procurator

læse alle Betingelserne, som de gjensidigt havde tilstaaet hinanden, og som vare nedskrevne iforveien: „Skriv under,“ sagde han, og Procuratoren skrev under. Scipio gjorde det samme og puttede Papiret i Lommen, idet han udbød i en satanisk Latter, en Latter af den Slags, som Englænderne kalde en Hestelatter. I samme Dieblif forsvandt han; samtidig hermed hørtes et skrækkeligt Skrig, og Procuratoren klynge sig op til Skriverbordet for at holde sig opreist, derpaa strakte han Armene og gned sig i Dinene, ligejom et Menneske, der pludseligt vaagner op af en Drøm.

Han troede i Begyndelsen, at det virkelig ikke havde været Andet end en Drøm, da han jo selv sad i Rænestolen, som han havde overladt til Banden, og da den Stol, hvorpaa han pleiede at sidde selv, stod paa sin gamle Plads. Sidonia's forførende Portræt var forsvundet fra Rammen over Døren og foran Kaffelovnen; i Brændekassen var der ligejom sidste Nat kun en styk à otte Stykker, Bærelset var koldt og Ilden i Kaffelovnen var gaaet ud. Dog Pariserloven laae paa

hans Skriverbord, og den Side, hvor der stod: „Kjøbecontract mod Tilbagekjøb“, laae opslaaet. Der maatte dog altjaa være foregaaet Noget.

Mester Cornelius var i stor Forlegenhed, da det pludseligt bankede stærkt paa Husets Port. Han hørte, hvorledes Magdelone gik ned for at lukke op, og derpaa gik ind i hans Sovestue, nærmede sig Contoiret og endelig kom ind.

„Hvad er der hændet Eder, Herre, siden I er kommet saa tidlig op?“

„Hvormange er da Klokkerne?“

„Den er knap Syv. Her er et Brev fra Landet; det koster 2 Livres, skjøndt det er saamænd ikke saa stort.“

„Lad mig see.“

„Ih! Du Fredsens Gud!“

„Hvad er der paa færde?“

„Seer De da ikke, hvorledes De har flædet Dem paa?“

Mester Cornelius kastede et ængsteligt Blik i Speilet; han saae da, at han var i bar Skjorte og Nathue; han havde vel sine forte Beenklæder paa, men istedetfor at bruge

dem paa rette Sted havde han puttet sine Arme ind i dem, og dannet et Slags Spencer af dem med korte Arme. „Jeg maa dog vel have drømt,“ sagde han ved sig selv, idet han lod Magdelone gaa. — „Men, nei, min Gud,“ vedblev han, efterat have gennemlæst de første Linier af Brevet, „det er alt sammen kun altfor sandt! nu begynder Guden allerede at opfylde sit Løfte.“

Brevet var fra Marseille, man meldte ham, at hans Fætter, hvem han ikke havde seet to Gange i sit Liv, var død og havde efterladt ham en Arv paa 80,000 Livres i rede Penge.

Mester Cornelius vidste ikke ret, om han skulde være glad eller bedrøvet over denne Arv. Endnu igaar vilde han have tænkt, at Himlen havde sendt ham denne Lykke, men idag havde han al Grund til at troe, at den kom fra en ganske anden Kant. Dog, hvordan det nu var eller ikke var, han besluttede at modtage den.

Neppe havde han fuldbendt sit Morgentoilette, førend hans Skrivere indfandt sig og tilsidst Scipio. Synet af ham virkede

paa ham som et Medusahoved*): den underlige Grimace, han uvilkaarligt gjorde ved at see ham, undgik ikke de unge Skriveres Opmærksomhed og gav dem Anledning til at drille Scipio; men de vidste dog ikke, hvad de skulde tænke, da de saae deres Herre overbyde sig selv i Artighed imod den skikkelige gamle Tyr og vise ham Opmærksomheder, der paa eensgang udtrykte Frygt og Agtelse. Scipio optog imidlertid alt dette med en saa forbløffet Mine og saa uendelig eensomt, at Mester Cornelius nok engang maatte sige sig selv: „Nei det kan ikke være Sanden, jeg maa dog vist have drømt!“

Han begyndte allerede at aande lidt mere frit, da Scipio pludselig tager ham hen i en Krog og med en hemmelighedsfuld Mine hvisker ham i Øret: „Jeg mødte lige i dette Dieblis Hr. Altholz's Tjener, og han bad mig om at indbyde Dem i Herrens og Fruens Navn til en Frokost, da man gjerne vilde tale med Dem om det, De nok vidste.“

*) Grækerne havde det Sagn, at Enhver, der saae Medusahovedet, blev forstenet.

"Jeg hengiver mig i min Skjebne!"
 udraabte Cornelius med et Udtryk som en
 Tragoediehelt. Strax greb han Baryk, Stof
 og Hat, og i et Nu stod han paa Gaden, skjøndt
 der endnu var længe til, inden Kloffen blev
 saamange, at skikkelige Folk spise Frokost.
 Madammen og Sonnsruen syntes ogsaa, at
 det var en meget tidlig Visit, og de skyndte
 dem bort, undseelige over at være trufne i
 Negligée. Faderen, som troede at see noget
 Godt i denne Iver, modtog ham derimod
 paa det Bedste.

"Høistærede," sagde han til ham; "vi
 følte os allerede strax meget hadrede ved
 deres Forlangende. Jeg havde jo rigtignok
 selv andre Hensigter med min Datter; men
 hun har paa det Bestemteste erklæret mig,
 at hun alene elsker Dem. Hun er mit
 eneste Barn; Deres ringe Formue skal der-
 for ikke længer staae i veien for hendes og
 Deres Lykke."

Dette var Naadestødet for vor stakkels
 Procurators Fornuft. Hr. Altholz troede,
 at han havde gjort Cornelius en stor Over-
 raskelse, og at denne vilde blive ligesaa

henrykt som forbausset; men til sin store Forundring hører han ham sige, at han havde ventet dette, at det var skrevet i Stjernerne og at det ikke stod i Nogens Magt at forhindre det. Ulykkeligviis tilføiede Cornelius, at han desuden ikke var saa ganske fattig, da en af hans Fættre havde testamenteret ham 80,000 Livres. Denne Omstændighed gjorde, at Hr. Altholz gjerne oversaae det, som han under andre Forhold vilde have kaldt Utafnemlighed og Dumbhed.

Endelig kom Damerne; aldrig havde Frokosten smagt Cornelius saa godt, og 14 Dage efter var han Sidonies lykkelige Egtemand. Smidlertid skete der en mærkelig Forandring med hans Character. Han var ialmindelighed i ondt Lune, og, naar han engang imellem var fornøiet, lignede hans Munterhed mere en forbigaaende Nuus, end en skikkelig Mands Tilfredshed. Han troede paa Skjebnen trods den bedste Muselman og var overbevist om, at Alt var forud bestemt; derfor vaklede han aldrig, men fattede rask en Beslutning, hvilket kom ham fortræffeligt tilgode. Desuden maatte hans

Overbetviiisning om, at Alt i denne Verden vilde lykkes ham, være en mægtig Drivffjeder til, at hans Foretagender fik et godt Udfald. Da han af samme Grund stolede sikkert paa sin Kones Dyd, elskede han hende ømt og lod hende have sin fuldkomne Frihed, som hun heller ikke nogensinde misbrugte. Endelig forsikrede han sine Venner, at han vilde faae to Børn, og det skete ogsaa; han tilføiede, at han ikke vilde faae flere, og see, til deres største Forbauselse gik det i Opfyldelse.

Ogsaa hans Bræis tiltog paa den mærkeligste Maade; snart kom det saavidt, at man sagde, at Mester Cornelius aldrig tabte nogen Sag. Men, da han altid var meget ærlig, paatog han sig heller ikke alle Sager. Først blev han nu Medlem af Raadet og siden Borgermester. Han var ogsaa en dannet og flittig Mand; i 20 Aar havde han uddannet sig for sit Fag.

En Omstændighed var imidlertid paa-faldende for Skriverne. Naar de nemlig om Aftenen havde ladet deres Arbeide ligge paa Bulten, fandt de det den næste Dag

gjennemlæst, rettet, forsynet med Anmærkninger, Spørgsmaalene tydeligere fremsatte Undersøgelserne klarere fremstillede, Udviklingerne støttede paa Beviser og Domme.

Men, naar de talte til deres Herre derom, skiftede han Farve, og forbød Enhver, under Straf af Afsted, at tale derom. Saadanne Tilfælde mødte ogsaa ham selv, og han stoledes tilsidst saa fast derpaa, at han, saa ofte man forelagde ham et vanskeligt Spørgsmaal eller bad ham at afgjøre en indviklet Sag, bestandig svarede: „Godt, læg Papiret hen paa mit Skriverbord, imorgen tidlig kunne vi tale nærmere derom.“ De unge Mennesker ansaae det alle for afgjort, at deres Herre arbeidede om Natten. Men Mester Cornelius var overbevist om, at Ganden benyttede denne Tid til at fuldføre det værste Arbeide for ham, og Ganden kunde i hans Tanker ikke være nogen Anden end Scipio.

Intet var derfor mere uforklarligt end hans Opsørsel imod denne. Det var tydeligt, at han ikke holdt af ham; det blotte Syn af ham syntes stedse at gjøre et pinligt Indtryk paa ham, og desuagtet kjendte

han ikke Artigheder og Høfligheder nok til at ødsle paa ham. Ved Brylluppet havde han indbudt Scipio til Gjæst, hyppigt tog han ham tilbords, og, da den stakkels Scipio en Dag, opmuntret ved saamegen Godhed, vovede at bede om et lille Tillæg i sin Løn, loe han ham lige op i Ansigtet med de Ord: "De vil have Penge! De! Jo De trænger rigtignok til Penge!" Da Scipio en anden Gang gjorde ham opmærksom paa, at der maatte kjøbes Brænde, fik han til Svar: "Hør, Scipio, naar De var en god Djævel, saa vilde De spare mig denne Udgift, hvad koster det Dem? De behøver jo blot at stampe i Jorden for at skaffe Brænde i Mængde."

De Andre loe naturligvis; men Scipio loe aldrig, uden naar han forstod Noget, — og derfor loe han grumme sjældent.

Uagtet Mester Cornelius nu var rig, gift, Fader til to smukke Børn, æret som Embedsmand og Borgermester, toge hans Drømmerier og hans Sorgmodighed dog mærkeligt Overhaand. Han ansaae det for vist, at Ganden nu, da han havde opfyldt alle sine Betingelser, ogsaa vilde hente sin

Betaling; men Procuratoren vilde paa ingen Maade miste sin Sjæl. Han havde rigtignok ikke definitivt solgt den; men Betingelsen om Tilbagekjøbet, som han før ansaae for at være saa klog og siffig, syntes ham nu umulig. Neppe var han gift, før han ønskede, at see sin Kone i velsignede Omstændigheder og derpaa i Barselseng. Da Barnet var født, nærrede han det inderlige Ønske at maatte see det gaae, at maatte høre det tale, og saaledes gif det ham ogsaa med det andet Barn. Han skjulte heller ikke for sig selv, at han gjerne vilde see sine Børn vorne, godt opdragne og den Ældste idetmindste lærd nok til afløse ham i Embedet. Mester Cornelius syntes derfor, at han var bleven bedraget ved Handelen og plagede sig uaf-ladeligt med at hitte paa Midler til at frelse sin Sjæl. Han tænkte saa meget og saa uafbrudt derpaa, at han blev syg og først maatte holde sig inde, siden endog holde Sengen. Sygdommen tog hurtigt til, og inden otte Dages Forløb erklærede Lægerne ham, skjøndt de ikke kunne forstaae hans Sygdom, at det var paa Tiden, at han

bragte sine timelige og aandelige Anliggender i Orden.

Ved disse Ord antog hans Ansigt et Udtryk som den Dødmantes, hvis sidste Bøn om Naade er afflaaet. Han vilde tale, men kunde hele Dagen igjennem ikke sige Andet end: „min Sjæl, min Sjæl!“ hvilket han gjentog i en heel Scala, bestandig med et frygteligt Udtryk af Angst. Natten nærmede sig, og han faldt endelig i Søvn, hvilket syntes at virke velgjørende paa ham.

Men netop dette uheldsalige Dieblif valgte Scipio til at aflægge Patienten sin uvelkomne Visit. Skjøndt den Syge hverken hørte Vinduer eller Døre blive aabnede, bemærkede han ham pludseligt midt i Værelset og netop i den Skikkelse, hvori han kun havde seet ham eensgang før: med hans krumme Negle, hans lange Hale, en Lue ud af Munden og i Dinene, kort i den skinkbarlige Fandens fuldendte Positur.

„Den stakkels Procurator blev greben af en saadan Skræk, at han skjulte sit Hoved under Dynen. Men hverken Dynen eller Hovedpuden kunde hjælpe; forgjæves rullede

han sig ind i Sengklæderne med tilslukkede
Luce, Scipio's rædsomme Skikkelse stod ube-
vægelig for ham.

„Herre,“ begyndte denne endelig; „Tiden
rykker frem, jeg beder Jer, lad os nu fuld-
ende vore Forretninger. I har ikke tilbage-
kjøbt Eders Pant, og nu vil Eders Sjæl
tilhøre mig, saasnart den forlader Legemet.“

„Tvertimod, min kjære Scipio, jeg er
virkelig henrykt over at see Dig her for at
fordre Pantet tilbage af Dig; Du seer, at
Betingelsen nu først kan komme til Anven-
delse, jeg ligger for Døden og ønsker nu
intet Andet end at see min Sjæl igjen.“

„Herre, I lyver!“

„Nei, jeg forsikkrer Dig, min kjære,
dyrebare Scipio!“

„Herre, I lyver, siger jeg, I ønsker
noget ganske Andet, I vil gaae fra Salget.“

Cornelius folte sig truffet og taug;
Scipio strakte sine lange Kløer ud over
Sengen og uden videre Omstændigheder greb
han ham i Brystet og tog hans Sjæl, rullede
den forsigtigt ind i et Stykke Papiir og
puttede den i sin Brakkelomme.

Da Mester Cornelius længe, længe efter kom til sig selv, rystede han Hovedet som en Hund, der kommer op af Vandet. Han nøs tre Gange stærkt: Br! Br! Br! „D“, raabte han, „hvor er jeg henne?“

„Her, min kjære Ven“, svarede hans Kone, „i Dit Sovestue, omgivet af Din Svigerfader, Din Svigermoder, Dine Børn, Din Kone og alle Dem, der holde af Dig. Du har vaakt megen Betsymning hos os!“

„Jeg er altsaa ikke død?“

„Nei, paa ingen Maade, men vi vare meget bange for at miste Dig; nu har Du i fulde 5 Uger ikke talt et Ord med os.“

„Fem Uger! Hvorledes har jeg kunnet leve i fem Uger uden at tale? Jeg, en Procurator! Og hvorledes er det muligt, at jeg kan tale i dette Dieblis, da jeg dog tydeligt faaer, at man rev min stakkels Sjæl ud af Brystet?“

„Feberen begynder igjen at virke,“ sagde Madam Cornelius sagte.

„Nei,“ svarede Lægen, idet han nærmede sig til den Syge og følte hans Puls, „denne Gang er det ikke Feber, den Ulykkelige er gaaet fra Forstanden.“

„J maae være fra Forstanden," udbød Cornelius, idet han sendte Doctoren et Blik, hvorved denne fandt det raadeligst at gaae ham tre Skridt fra Livet. „Jeg veed meget godt, hvad jeg siger. Scipio har taget min Sjæl fra mig, og han var i sin gode Ret; thi jeg havde solgt ham den. Men, hvad der undrer mig er, at jeg efter en saadan Operation dog efter alle Tulemærker at dømme endnu er ilive."

„Hvad er det, Du taler om Scipio, min elskede Ven," spurgte hans Kone, „den stakkels Fyr er død, medens Du har været syg."

„Død! Scipio? Na, ti dog bare stille, han har bare ladet saaledes. Ha, ha! Du skulde Ganden vel lægge sig til at døe!"

„Hvad Grund har De," spurgte Lægen, som gik ind paa hans Forestillinger, „til at ansee den stakkels Knægt for Ganden?"

„Hvad Grund jeg har? Det skal De strax faae at vide. Jeg vilde alligevel, før jeg døde, fortælle det til Alle, og jeg skulde isandhed ogsaa have gjort det, naar min Sjæl ikke var bleven taget saa hurtigt fra mig."

„Nu, lad os engang tale Lidt om den Ting," sagde Lægen, efterat Cornelius havde

fortalt hele sin phantastiske Historie. „De har der med fuldkommen Sammenhæng og Orden, om end ikke med ligesaa stor Fornuft, fortalt os Alt, hvad der efter Deres Foregivende er hændet Dem; kunde De have gjort det bedre, før De mistede Deres Sjæl?“

„Det troer jeg neppe, og jeg maa tilstaae, at jeg selv forbauses over, at jeg endnu har saamegen Forstand.“

„Men, hvad vilde De nu sige, naar man bevisste Dem, at alle disse Begivenheder, som De troer ere en Følge af en Pagt med Fanden, ere ganske naturlige?“

„Jeg vilde blive henrykt. Men allerførst — denne Arv, som tilfaldt mig endnu samme Dag?“

„Vil de blot lægge Mærke til, at Deres Fætter allerede var død en heel Uge iforveien og at Testamentet var afgjort for ti Aar siden.“

„Det er rigtignok sandt! Men sige mig nu, hvorledes det gik til, at min Svigerfader, som hidtil ikke havde villet vide Noget af mit Frierie at sige, nu kastede sin Datter i mine Arme.“

„Na, Intet er simplere end dette, min kjære Svigersøn," svarede Madam Altholz.

„Et Parti, som vi havde bestemt for vor Datter, og som hele Byen allerede talte om, gif pludselig tilbage; det var derfor nødvendigt at forsørge hende strax og ikke lade nogen Tid gaae tabt. Desuden havde hun altid havt megen Godhed for Dem."

„Nu, det glæder mig at høre. Dog — dette virkelig paafaldende Held i mine Forretninger, denne natlige Medarbejder, der har viist mig saa vigtige Tjenester?"

„Denne Medarbejder, min kjære Mand", svarede Madam Cornelius, „var ingen Anden end Dig selv. Jeg har altid vidst, at Du var Svøngænger, men har ikke villet tale med Dig om denne Gjenstand for ikke at gjøre Dig urolig.

„Men Ganden lovede mig, at jeg kun skulde faae to Børn og ikke flere, og det er ogsaa gaaet i Opfyldelse."

„For det Første", sagde Lægen, „er det jo meget almindeligt at have to Børn, og dernæst havde De den fire Idee, at det skulde være saaledes, og De veed jo nok, at i saa-

danne Tilfælde gjør Indbildningskraften ofte Udslaget."

"Lad gaae da. Men nu den sidste Indvending; Ganden lovede mig, at jeg ikke ... naa De veed nok ... her (han pegede paa begge Sider af Panden) ..."

"Na, kjære Mand," udbød Madame Cornelius uvilkaarligt, "hvad det angaaer, mærker Du da ikke, at den Ganden ikke var nogen god Spaamand?"

"Hvad Pokker! er det sandt? Ja saa ... ei, ei! ... Hm! ... Hm! ... Og dog kom og omfavn mig, min Veninde, Du veed ikke, hvor Du gjør mig lykkelig."

Fra dette Dieblis af var Mester Cornelius befriet fra sin fire Idee, som i flere Aar havde gjort ham ulykkelig, og, da det kun var hans Phantasi, ikke hans legemlige Organisme, der havde været syg, kom han sig snart igjen og bestyrede sine Forretninger. Han fik to Børn endnu og vedblev at tilbede sin Kone, hvis ufrivillige Oprigtighed havde virket saa mægtigt til hans Helbredelse."

Den lille Landsby
og det store America.

I Aaret 1786 var Benjamin Franklin
endnu i Paris; han boede dengang i Passy,
et Sted i Nærheden af Landsbyen Muteuil,
og i Muteuil opholdt sig Philosophen Hel-
vetius's Enke, en ligesaa ædel, som elsk-
værdig Kone, der af sine Venner, — og
til disse hørte Datidens største Tænkere, —
altid kaldtes for „vor gode Kone i Muteuil“.
Hun var ikke længer ung, men dog endnu
bestandig henrivende og elskelig. Desuden
besad hun en saadan blid Character, saa-
megen Aand, et saadant fint Væsen og en
saadan Verdensklogskab, som hun havde
erhvervet sig i sit ligesaa prøvede, som over
al Dadel ophøiede Liv, at Franklin vel

kunde ønske en Forening med hende, skjøndt dette maaskee i første Dieblif havde noget Stødende ved sig. Den gode Kone havde ikke den fjerneste Anelse om en saadan Plan; hun modtog Franklin som en Ven, der ikke nærrede andre Følelser end dem, han udtalte, og hun havde følt sig lykkelig ved at tilbringe Resten af sit Liv i en saadan Mands Nærhed. Philadelphia fordrede imidlertid sin berømte Borger tilbage og Franklin længtes paa sin Side efter America. Han befriedes aldrig fra den Angst, at hans Sygelighed muligen skulde holde ham tilbage i Frankrig og tvinge ham til at døe der, medens dog hans inderligste Ønsker gik ud paa, at maatte endes sine Dage i sine Medborgeres Midte, omgiven af sin Familie. — Imellem Bassy og Auteuil fandt der en levende Samfærsel Sted; Madam Helvetius spiste en Gang om Ugen hos Franklin, i Selskab med Abbé de La Roche og Lægen Cabanis, som boede hos hende, og med Morellet, ligeledes en fortrolig Ven, men en sjældnere Gæst. Franklin derimod spiste meget oftere hos Madam Helvetius, hos hvem han tilbragte

hele Aftener, hvorimod han aldrig afslagde hende nogen Morgenviist. Umgangen med Franklin var ganske herlig, og Morellet kan ikke noksom rose hans overordentlige Godmodighed, hans simple Sæder og Følelse for Ret og Sandhed, som lagde sig for Dagen i de mindste Bagateller, hans Umgængelighed, hans rene Sjæl, hans Livlighed og et eiendommeligt Talent hos ham til at fortælle godt. Denne Kreds udgjorde dengang den Mandes Selskab, som hævede sit Fædreland til en Fristat, og hvem Verden skulder en af de vigtigste Opfindelser fra den Tid (Synaslederen).

En Morgen forlod Franklin imod Sædvane sit Bærelse meget tidligt, idet han raabte til den unge Amerikaner, som var i hans Tjeneste: „Dyk! Dyk! vi skal til Nuteuil, kom med!“

Dyk, af Fødsel en Amerikaner, havde fægtet med Hæder i Frihedskrigen under Washington, og, da han nødtes til at nedlægge sine Vaaben og forlade sin General, sluttede han sig til Benjamin Franklin, fra hvem han aldrig vilde skilles. Richard, eller

som Franklin kaldte ham, Dyk, var ingen
 Tjener af den almindelige Sort; tro, hengiven
 og lige god Americaner og Christen, fulgte han
 sin Herre overalt og læste flittigt i Bibelen
 eller gjorde de nødvendige Forberedelser til
 Franklins physiske Experimenter. Begeistret som
 en Ungling paa thyve Aar eller rettere som et
 Menneske, der er inderligt overbevist om sine
 Anskuelsers Rigtighed, lod han ikke nogen Lei-
 lighed ubenyttet, som tilbød sig for ham til at
 rose sit Fædreland og Franklin. I sine Fritimer
 udbredte han sig gjerne for sine Medtjenere
 over Electricitetens Virkning, eller ogsaa
 forklarede han Bønderne i Muteuil Fortrinene
 ved den af Franklin opfundne Lynafleder.
 Kun paa Grund af Franklins høie Grad af
 Uskyldighed og Genfold i alle Sager, som angik
 Følelsen, kunde det undgaae hans Opmærk-
 somhed, at Dyk blev uendelig glad, hvergang
 de skulde til Madam Helvetius. Altid var
 han færdig, naar han skulde gaae fra Passy
 til Muteuil, og han var uundtommelig i at
 finde paa Grunde, hvorfor en saadan Reise,
 som undertiden var forbundet med nogle Vanske-
 ligheder, dog var uundgaaelig nødvendig.

Saa snart Franklin kaldte, var Richard ved Haanden, som om han var tryllet frem; Franklin fik sin Stok og Hat næsten førend han bad derom, og uden at de behøvede at vente et Dieblif, kunde de begive dem paa Vandring. — Junesolen brændte næsten Markerne op, og vore Vandrere opsogte sig derfor Stier, der vare beskyggede af Træer; Philosophen gik langsomt foran, og det syntes aldeles ikke at være ham magtpaaliggende, om han kom lidt før eller senere, medens Tjeneren, som fulgte bagefter, skjælvende af Utaalmødighed. Madam Helvetius var i sin Dagligstue, som vendte ud til den smukke Have, i hvilken en Lind boiede sine løvbedækkede Grene lige ned til Vindueskarmen.

„De kommer saa tidligt, min kjære Franklin," sagde hun, idet hun gik ham imøde, „jeg haaber dog ikke, at De har en ubehagelig Efterretning at meddele mig, siden De er saa tidligt paa Benene?" — „Paa ingen Maade," svarede Franklin, „jeg kommer kun for at fortælle Dem, hvad der er hændt mig inat."

„De vil altsaa fortælle mig en Historie, min Ben?“ „Døm selv! De husker vel endnu vor Underholdning fra igaarastes, og hvorledes jeg søgte at give Dem de vægtigste Grunde for, at De ikke længer bør leve alene, men at De nødvendigt maa gifte Dem igjen?“ — „Min Gud, kjære Ben, hvorledes kommer De derpaa? Lad os tale om noget Andet!“ — „Det kan umuligt have undgaaet Deres Opmærksomhed, at det gjorde mig ondt at see Dem være saa haardnakket i Deres Bestemmelse, som er ganske hensigtsløs og maaskee mangler enhver fornuftig Grund.“

„En anden Gang, en anden Gang derom, bedste Ben,“ afbrød Madame Helvetius ham, og gjorde samtidigt hermed en Bevægelse med Haanden paa Franklins Hoved, som om hun vilde glatte hans graae Lokker.

„Efter denne Samtale“, vedblev Franklin, „trak jeg mig tilbage, gik tilfængs, og jeg drømte da, at jeg var død. Snart befandt jeg mig i Paradiset, hvor de lykkelige, afdøde Sjæle nyde uforgængelige, evige Glæder. Portneren i dette Eden spurgte mig, om jeg ønskede at see Nogle af hine Lykkelige, og

jeg bad ham om at føre mig hen til Philosopherne."

"Der opholder sig to af dem lige her i Nærheden", svarede Portneren, "de ere gode Naboer og leve i et inderligt Venfskab med hverandre. „Hvem ere de?" spurgte jeg videre. „Det er Socrates og Helvetius." „Jeg agter begge lige høit, men lad mig først see Helvetius, da jeg nok forstaaer Fransk, men ikke Græsk." Helvetius modtog mig meget venligt, og gjorde mig tusinde Spørgsmaal om Krig og Fred, om vore nuværende Tilstande, om Friheden og Frankrigs Regjering. „Min Gud", udbød jeg endelig forundret, „spørger De da slet ikke om Deres gamle tro Veninde og Livsledjagerinde, Madam Helvetius? og hun elsker Dem dog endnu bestandig saa ømt. Det er neppe en Time siden, at jeg var hos hende og overbeviste mig om, hvor usvækket hendes Deeltagelse og Hengivenhed for Dem er." „Al", svarede han mig, „De taler om min fordums Lykjalighed? den maa man lære at glemme, naar man vil være lykkelig her. Mangen et Aar gif hende, i hvilket jeg kun

tænkte paa hende, men endelig forstod jeg at trøste mig. Jeg har ægtet en anden Kone og kunde umuligt finde nogen, som mere lignede min forrige Hustru. Hun er rigtignok ikke saa smuk, som denne var, men hun besidder ligesaa megen Følelse og Aand og elsker mig uudsigeligt. Hun tænker kun paa, hvorledes hun skal behage mig, hvorledes hun skal gøre mig lykkelig. Blev lidt hos mig, saa skal De strax faae hende at see."

"Jeg mærker nok", svarede jeg, "at Deres første Hustru er langt mere tro end De; der er blevet gjort hende de bedste og fordeelagtigste Tilbud; men hun har afflaaet dem alle. Jeg maa tilstaae, at jeg selv har været forelsket i hende op over Dreene, men hun har været haard som en Steen, og af Kjærlighed til Dem har hun afflaaet mine Bønner."

"Da maa jeg inderligt beklage Deres Skjebne; thi hun var isandhed en fortræffelig og høist elskværdig Kone." Ved disse Ord traadte Madam Helvetius ind, og jeg gjenkjendte i hende — nu gjæt engang hvem —

ingen Anden end Madam Franklin, min gamle tro Veninde! Jeg fordrede hende tilbage, idet jeg paastod, at hun tilhørte mig; men hun gav den temmelig kolde Erklæring:

„I fyrrethve Aar og fire Maaneder, altsaa næsten et halvt Aarhundrede har jeg været Deres Hustru, og dermed maa De være fornøiet; her har jeg knyttet et nyt Baand, som vil vare evigt.“ Misfornøiet over, at min afdøde Kone saa stolt vilde forlade mig, besluttede jeg til Gjengjæld, øieblikkeligt at gaae bort fra disse utaknemmelige Skygger; jeg vilde vende tilbage til vor Planet, gjensee Solen og —, ja, ikke sandt? vi ville hævne os!”

Denne Hævn var ingenlunde efter Madam Helvetius's Sind, som allerede for længe siden havde taget sin Beslutning i saa Henseende; thi ellers vilde det naturligviis have været vanskeligt at afslaae et saa ærefuldt Tilbud, som vilde have skjænket hende et Navn, der var berømt i to Verdensdele. Hun sad ved aabent Vindue ligeoverfor Franklin og betragtede ham ikke uden Rørelse,

ham, der talte saa mildt og frimodigt til hende; hun forstod tilfulde at sætte Priis paa den Agtelse og det Venfskab, hvorpaa han gav hende et saa tydeligt Beviis ved sit Tilbud. Man kunde paa ingen Maade ſige, at Franklin gjorde ſig latterlig: han var ingen forlibt gammel Nar; nei, det var en Viis, der ſtod for hende og ſom lod ſig lede af den Tanke, at under alle Livsforhold er en Huſtru et uundværligt Selſkab for os, ſom forſtaaer at forſkjønne os Livet, at forhøie vor Lykke, at mildne og forſøde de Byrder og Lidelſer, ſom ere uundgaaelige, og, naar hun overlever ſin Agtefælle, at gjøre ham Døden lettere. Aſtenen iforveien havde Franklin vel temmelig alvorligt villet overtale Madam Helvetius til at gifte ſig paany, men kun talte gansſke ialmindelighed, det være ſig nu at han med Forſæt eller af en vis Frygt ikke vilde lade ſig mærke med, at han talte ſin egen Sag. Den elſkværdige Enkes Dine fyldtes med Taarer, hun lænede ſin Arm til Vindueſkarmen og ſkjulte ſit Anſigt i Haanden. „Velan“, — ſagde Franklin efter nogen Taushed, „ſmukke Kone

af Auteuil! Kom mig og Dem selv til Hjælp, lad os begge to hævne os!" — "Stille, dyrebare Ven, lyt engang!" sagde endelig Madam Helvetius, "vær ganske stille, jeg hører Nogen tale i Nærheden."

De reiste sig begge sagte og bøiede Lindgrenene lidt fra hverandre for bedre at see og høre, hvad der foregik nedenfor. Paa en Steenbænk, som var anbragt under Binduet, sad Franklins Tjener Dyk og passerede med Annette, en Datter af Madam Helvetius's Gartner; det var en yndig lille Bondedpige paa sytten Aar, med sorte Haar og røde Kinder, velvoren, slank, med nydelige smaa Tødder. Igjennem Lindetræets Blade kunde Franklin og Madam Helvetius see, at de unge Folks Hoveder vare hinanden saa nær, at Amerikanerens blonde Haar næsten berørte Pigen af Auteuils sorte Fletninger.

"Slip mig, Hr. Richard! Naar Madammen vidste, hvorledes De render efter mig, jagede hun mig vistnok bort, slip mig dog, eller jeg gaaer min Vej! Hører De ikke? Jeg synes, min Fader kalder, jeg skal vist vande hans Sukkererter. Og Madamens

Det er heller ikke færdig, og Bløden er ikke
 skummet!" Annette forlod alligevel ikke
 Bænken, og det kom sig deraf, at Richard
 ikke uden Anstrængelse havde flynget sin
 Arm om hendes smækkre Liv, for at for-
 hindre hende i at løbe sin Vej. Ved at
 see denne Fortrolighed blev Franklin meget
 urolig; ved Tanken om, at Dyden her maaskee
 frænkedes, rødmede han uvilkaarligt og vilde
 allerede bryde løs imod de Skyldige; men
 Madam Helvetius holdt sin lille hvide Haand
 for Munden af ham og tvang ham saaledes
 til at tie og høre videre.

"De misforstaaer mig vistnok, Annette!"
 svarede Richard. "Det, som jeg siger,
 maatte Madam Helvetius og Hr. Franklin
 gjerne høre. Gaae kun hen og kald paa
 Deres Fader, han skal ogsaa høre, hvad jeg
 siger. Jeg vil ikke forføre Dem, Annette,
 det har jeg aldrig tænkt paa; men jeg vil
 ægte Dem." Den unge Pige slog Dinene
 ned og gjorde en Bevægelse, hvorved hun
 næsten kom Richard endnu nærmere: hun
 behøvede ikke at svare. "Nu vel," blev den
 unge Mand ved, "vi ville ægte hinanden.

Jeg vil meddele det til Hr. Franklin, han skal tale med Madam Helvetius, og de bringe nok Alt i den bedste Orden med Deres Fader." Er det virkelig Deres Alvor, Richard, De vil ægte mig?" — "Ja vist! Vi rejse til America, og De skal faae at see, det er det smukkeste Land i Verden, kjæreste Annette! Hr. Franklin vil forære os nogle Jorder, som vi opdyrke, saa skulde vi leve frie og lykkelige. Min elskede, lille Annette! naar De kjendte mit herlige Fædreland, naar De vidste, hvor pragtfuldt Solen staaer op over vore Skove, saa vilde De lige saa inderligt som jeg ønske, jo før jo heller at drage til disse yndige Egne. Imod vore Floder ere Eders Seine og Rhone kun smaa usle Bække, og i vore Søer kunde man drukne hele Paris, saa at der ikke vilde blive Spor tilbage. Tal blot et Ord, Annette, og førend Hr. Franklin forlader Huset, kan Altting være bragt i Orden." "Findes der virkelig saa herlige, smukke Ting i Deres Fædreland?" spurgte Pigen nysgjerrig, høiligen overrasket over at høre tale om Søer, i hvilke Paris sporløst kunde

forsvinde. "Som jeg siger Dem, Annette."
 "Men er der ogsaa en Dam med Vender
 som i Nuteuil?" — "Hvorledes? De taler om
 Nuteuil's Dam? De mener det lille Kær,
 som man kommer forbi, naar man gaaer
 ud af Landsbyen? Den lille Grøft, som er
 beplantet med smaa sygelige Træer, og
 hvor Træer og Skrubtudser have deres Hjem?"
 "Ja, netop Dammen i Nuteuil!" gjentog
 Pigen og trak sig blidt ud af Richards
 Arme. "Men, Annette, hvorledes kan De
 tænke paa denne Dam alene? De elsker
 mig vist ikke, men der er uden Tvivl en
 eller anden Knægt i Landsbyen, som De
 holder mere af." — "Nei, men Dammen i
 Nuteuil med sine Vender er mig dog kjærere
 end Eders store Søer, hvori I vil drukne
 hele Paris, kjærere end Eders Floder, imod
 hvilke Seine, min egen Seine, mit Fædre-
 lands Flod, kun er en ubetydelig lille Bæk.
 Richard, vi ville ægte hinanden; men De
 maa blive i Nuteuil!" — "Hvorledes, De op-
 muntre mig til at forlade Hr. Franklin?
 jeg skulde ikke gjensee mit Fædreland? Det
 vilde jo omtrent være det samme, som om

jeg blev min Fane utro. Saadan Noget kan De umulig forlange af mig, Annette! Betænk dog, at mit Fædreland trænger til alle sine Borgere, at England, som vi hidtil have modstaaet, uafsladelig vedbliver at true os! Store Gud, hvad ville vel Hr. Franklin sige, naar jeg erklærede ham, at jeg ikke vilde drage hjem igjen? Jeg elsker Dem, Annette, jeg offrede Dem gjerne mit Liv, naar mit Fædreland ikke havde en hellig Ret dertil. Annette, kjæreste Annette! der er Noget, som er endnu høiere end Kjærligheden, end Lykken, nemlig: Pligten. Men nu De, hvad kan holde Dem tilbage? Frankrig vil ikke savyne Dem, De kan forlade Deres Fædreland, uden at man vil lægge Mærke til en Piges Bortreise, hvis Navn man maaskee ikke kjender, og som aldrig vil kunne gjøre sit Fædreland nogen Nytte."

„De tager feil, Richard! Ogsaa jeg elsker mit Fædreland og vil, at mine Børn, om jeg engang faaer nogle, skulle elske det ligesaa høit. Dem kalder Pligten tilbage til America, mig fængsler min Lykke og min Nøilighed til Frankrig. De elsker Deres

Søer, Floder og Skove, jeg elsker Dammen i Nuteuil, ved hvis Bred jeg er født; som Barn har jeg leget ved denne Dam, og disse syge Træer, hvorom De talte saa foragteligt, have været Vidner til min Ungdoms Glæder. Lev vel, Hr. Richard! jeg maa afsted og vande min Faders Sukkererter, lave Osten færdig til Madam Helvetius og skumme Fløden." Annette reiste sig, pyntede lidt paa sig, da hendes Klæder vare komne noget i Vorden, og gik kjendelig angreben og med taarefyldte Dine til Kjøkkenhaven, hvor hendes Fader allerede hele Morgenens var gaaet omkring med Vandkanden.

"Min kjære Ven!" sagde Madam Helvetius til Franklin, "De er bedre Borger end Richard, idetmindste er De deres Fædreland endnu mere nyttig og uundværlig end han; kunde De vel beslutte Dem til at forlade Deres America? Vilde De finde Dem i at døe i Frankrig, ved Dammen i Nuteuil, langt borte fra Deres store Floder og Søer, fra Deres Sol, som staaer op over de herlige Skove? Jeg for min Deel tænker som Annette, jeg fortrækker den lille Dam i

Muteuil for hiin nye Verden, som De har gjort fri. Deres Fortælling er allerkjæreste", tilføiede hun, „men, min dyrebare Ven, hvad siger De til den Historie, vi nylig hørte?"

Franklin svarede ikke, kyskede den elskelige Kones Haand og gik strax til Cabanis, som forestred ham, hvilke Regler han skulde følge for at lide saa lidt som muligt af Steensmerter paa den lange Overreise. Nogle Dage senere indskibede han sig tilligemed Richard til America, og, som bekjendt, udnævntes han efter sin Ankomst til Philadelphia til Statsminister og kort efter til Congressens Præsident.

Annette forlod hverken Frankrig eller Dammen i Muteuil. Et Aar senere ægtede hun en af sine Naboer, som 1789 greb til Vaaben og gik med til Grændsen. Under Keiserdømmet spillede Annette en glimrende Rolle, og hendes Mand fandt en hæderlig Død paa Wrens Mark i Aaret 1812.

Hvad Madam Helvetius angaaer, da var hun ogsaa tro og bestandig i sin Forkjærlighed for Muteuil. Hun forsamlede altid de meest udmærkede Mænd om sig: efter

Franklin fulgte Turgot, Garat, Destut-Trach, Bernardin de St. Pierre. Da Bonaparte, som dengang var Førsteconsul, en Dag gik med hende i Haven, sagde hun til ham: „General, De kan ikke tænke Dem, hvor man kan være lykkelig paa et lille Stykke Jord af neppe tre Tønder Lands Udstrækning?" Det var et sandt Ord, især her, hvor det udtaltes af en Dame, der havde afflaaet en Franklins Haand og foretrukket at døe i en besæden Ensomhed, hvori hun havde tilbragt tredive Aar lykkelig ved sin Aand og sin Kjærlighed til Fædrelandet.

Drengen, som stjal Jettens
Klenodier.

Der var engang en fattig Huusmand, som havde tre Sønner. De to Ældste fulgte med Faderen i Skov og Mark, samt gik ham tilhaande ved hans Arbeide; men den mindste Dreng holdt sig hjemme hos Moder, og hjalp til i Huset. Derfor blev han ringeagtet af sine Brødre, og de gjorde ham Fortræd, naar og hvorsomhelst de formaaede.

Det hændte sig nogen Tid efter, at begge de Gamle døde, og de tre Sønner skulde skifte deres Arv. Det gik nu, som Enhver af sig selv kan tænke. De ældste Brødre toge Alt, hvad der havde nogen Værdi, og lode Intet tilbage til den Yngste. Efterat nu Alt var skiftet, var der kun et gammelt

spruffet Deigtrug tilbage, som Ingen skjattede om. Da sagde Een af Brødrene: „det gamle Trug kan være godt nok til vor yngste Broder, han holder saa meget af at pyaske og bage.“ Drengen syntes nu vel, at dette var en daarlig Arvepart; men han maatte lade sig nøie. Men efter den Dag skjattede han ikke om at blive i Hjemmet, han tog derfor Afsked med sine Brødre, og drog ud i Verden for at prøve sin Lykke. Da han nu kom ned til Stranden, tættede han sit Trug med Bærk, gjorde sig deraf en liden Baad, og anbragte to Rjæppe som Aarer. Derpaa roede han sin vei.

Da Drengen var faret over Søen, kom han til en stor Kongsgaard. Han gik ind og forlangte at faae Kongen i Tale. Denne spurgte: „Hvorfra stammer Du, og hvad er dit Grinde?“ Drengen svarede: „Jeg er en fattig Huusmands Søn, som ikke eier Noget i den hele Verden, uden et gammelt Deigtrug. Nu er jeg kommen herhid for at søge Tjeneste.“ Da Kongen hørte dette, lo han og sagde: „det maa jeg bekjende, at din Arvepart ikke er stor; men Lykken vender

sig ofte underlig om." Derpaa blev Drengen optagen blandt Kongens Tjenerstab, og var vel afholdt for sin Kjækhed og Raffhed.

Nu maa fortælles, at Kongen, som raadede over Kongsgaarden, havde en eneste Datter. Hun var baade væn og vittig, saa at hendes Skjønhed og Forstand var vidt og bredt bekjendt i Landet, og der kom Friere baade fra Østen og Vesten for at heile til hende, men Brindsessen vilde Ingen af dem have, med mindre de kunde bringe hende til Brudegave fire kostelige Klenodier, som eiedes af en Jette paa hiin Side Søen. Disse Klenodier vare: et gyldent Sværd, tre Guldhøns, en Guldslygte og en Harpe af Guld. Mange Kæmper og Kongesønner vare dragne hen for at vinde disse Kostbarheder; men Ingen kom tilbage, thi Jetten tog dem Alle og spiste dem med Hud og Haar. Det tykkedes Kongen ilde om; han blev hange for, at hans Datter skulde komme til at leve ugift, og han selv aldrig faae nogen Svigersøn, som kunde arve Riget.

Da Drengen hørte tale derom, tænkte han ved sig selv, at det vel var et Forsøg

værd, at vinde den skønne Kongedatter. I
saadanne Tanker gik han en Dag ind til
Kongen og meldte sit Forehavende. Men
Kongen blev vred og sagde: „Hvor kan
Du, som er en ringe Svend, tænke paa at
udføre det, som ingen Kæmpe hidtil haver
mægtet.“ Drengen holdt alligevel fast ved
sin Mening, og bad om Orlov til at for-
søge sin Lykke. Da nu Kongen saa hans
Driftighed, lod han sin Brede fare, og gav
ham Orlov. Han svarede til: „Det gjælder
dit Liv, jeg vil nødig miste Dig.“ Efter
denne Samtale skiltes de.

Drengen gik nu ned til Stranden, op-
søgte sin Baad, og eftersaae den nøie paa
alle Sider. Derefter roede han tilbage over
Søen, og lagde sig paa Luur ved Jettens
Stue. Han blev der om Natten. Men om
Morgenens, inden det blev lyst, gik Jetten
paa sin Ro, og tørstede, saa det drønedes i
Bjergene vidt omkring. Da Drengen mær-
kede dette, samlede han en Slump Smaasteen
i sin Taske, krøb op paa Taget og gjorde
et lidet Hul, saa at han kunde see ned.
Jetten pleiede altid at bære sit gyldne Sværd

ved Siden, og Sværdet havde en saa underlig Bessaffenhed, at det klingede høit, hvergang han blev vred. Medens nu Thussen tærskede det bedste han kunde, kastede Drengen en liden Steen, saa at den faldt paa Sværdet, hvorved dette gav en stærk Klang. „Hvorfor klinger Du“, sagde Jetten arrig, „jeg er jo ikke vred?“ Derpaa gav han sig til at tærskte igjen; men som det gik allerbedst, klingede Sværdet atter. Jetten tærskede paany, og Sværdet klingede for tredie Gang. Da blev Jetten utaalmodig, hængte Beltet af, og kastede Sværdet ud af Lodøren. „Lig der“, sagde han, „til jeg har aftærsket.“ Men Drengen var ikke seen, han trøb hurtig ned af Taget, greb Jettens gyldne Sværd, sprang i sin Baad, og roede over Søen. Her gjemte han sit Bytte, og var glad ved, at hans Eventyr var løbet saa vel af.

Næste Dag fyldte Drengen sin Tasse med Korn, lagde et Knippe Lindebast i Baaden, og begav sig igjen til Jettens Stue. Da han havde ligget en Stund paa Luur, fik han Die paa Jettens tre Guldhøns, som gik ved Stranden og udbredte deres Fjeder,

saa at det glimrede fagert imod Solen. Han gik hurtig hen til dem, loffede Guldhønsene saa sagte, saa sagte, og madede dem med Korn af sin Taske. Alt som Fuglene aade, listede han sig nærmere til Vandet, og tilsidste vare Guldhønsene alle tre i hans Baad. Da sprang han hastig til, stød Baaden ud, og bandt Guldhønsene med Xindebånd. Derefter roede han hurtig hjem og gjemte sit Rov paa den anden Strand.

Den tredie Dag lagde Drengen nogle Saltklumper i sin Skindtaske og satte igjen over Søen. Da det led om Natten, mærkede han, hvor Røgen hvirvlede over Jettens Stue; og skønnede han deraf, at Jettekvinden var isærd med at lave Mad. Han krøb nu op paa Taget, kiggede igjennem Røgfanget, og saae, at en mægtig stor Gryde stod paa Ilden og kogte. Da tog han Saltklumperne af sin Taske, og lod dem en for en falde i Gryden. Derefter listede han sig ned af Taget, og ventede, hvad der vilde skee.

Da en Stund var gaaet, løftede Jettefjællingen sin Gryde af Ilden, øste Grøden op og satte Fadet paa Bordet. Jetten var

sulten og begyndte strax at spise. Som han smagte paa Grøden, og mærkede, at den var salt og bitter, sprang han op og blev meget vred. Kjællingen undskyldte sig og meente, at Grøden var god; men Jetten bad hende selv smage, han skulde ikke have meer af hendes Anretning. Kjællingen smagte nu selv paa Grøden, men grinede derved ret ilde; thi saa afskyelig Mad havde hun aldrig før lavet.

Jetteqvinden vidste nu intet andet Raad, end at koge ny Grød til sin Huusbond. Hun tager derfor Spanden, river Guldlygten ned fra Væggen, og springer i en Bort til Brønden for at hente Vand. Som hun nu havde sat Lygten fra sig paa Kanten af Brønden, og bøiede sig ned for at trække Vand op, passede Drengen sit Snit, tog Kjællingen ved Fødderne, styrtede hende hovedfulds i Brønden, og greb den kostbare Lygte. Derpaa løb han sin Vej og kom lykkelig over Søen. Imidlertid sad Jetten og kunde ikke begribe, hvorfor hans Kone blev saa længe borte. Tilslidst gif han ud for at see efter; men hun var ikke til at opdage, og han

hørte kun en tung Bladstken i Brønden. Nu forstod Zetten, at Kjællingen var falden i Vandet, og hjalp hende, med megen Umag igjen paa det Tørre. „Hvor er min Guldlygte?“ var Thussens første Ord, da Kjællingen var kommen lidt til sig selv. „Det veed ikke jeg“ svarede Zetteqvinden, „men det kom mig for, som om Nogen tog mig i Benene og smed mig i Brønden.“ Da blev Zetten ilde tilmode og sagde: „Nu er tre af mine Klenodier gaaet fløiten. Nu har jeg intet tilbage, uden min Guldharpe; men den skal han ikke faae Fingre i, den Lyvefnekt, hvem han saa end er. Jeg vil forvare Harpen med tolv Laase.“

Medens dette begav sig hos Zetten, sad Drengen paa den anden Side af Søen og glædede sig over, at Alting var spændt saa godt af. Men nu var det Sværeste tilbage, at faae fat paa Zettens Guldharpe. Han grundede længe paa, hvad her var at gjøre, men han kunde ikke hitte paa Raad. Han besluttede derfor at fare over Søen til Zettestuen, for at see Leiligheden an.

Som sagt, saa gjort; Drengen roede over Søen og lagde sig paa Luur. Men hvordan det nu gik og ikke gik, Jetten var paa sin Post, fik Die paa Drengen, sprang hurtig til, og slog en Klo i ham. „Saa fik jeg da endelig Fingre i Dig, din Lyveknekt," sagde Jetten forbittret, „det er ingen Anden end Dig, som har stjålet mit Sværd, mine tre Guldhøns og min Guldlygte." Da blev Drengen ræd, thi han troede, at hans sidste Stund var kommen. Han svarede ydmygt: „Lad mig beholde Livet, kjære Fader! jeg skal aldrig komme her mere." „Nei", svarede Jetten, „nu skal det gaae Dig, som det er gaaet de Dyrige. Ingen slipper levende af mine Hænder. Saa stængede Jetten ham ind i en Sti, og gav ham Røddesjerner og sød Mælk, for at han kunde blive vel mædsket, inden han kunde slagtes og spises.

Drengen sad nu indespærret, aad og drak og havde gode Dage. Saaledes gik der en Stund, og Jetten vilde nu vide, om han var bleven rigtig fed. Han gik derfor til Stien, borede et Hul i Bæggen og befalede Drengen at stikke en Finger ud. Men denne

mærkede Uraad, og rakte i dets Sted en Ellepind ud, som han havde skrabet Barken af. Setten skar i den, saa at den røde Saft dryppede af Træet; da tænkte han, at Tyren endnu maatte være meget mager, eftersom han var saa haard at skjære i. Han lod nu sin Fange give endnu mere sød Mælk og Røddeskjerner end tilforn.

Noget Tid efter gik Setten igjen til Stien og sagde, at Drengen skulde stikke sin Finger ud igjennem Hullet i Bæggen. Han rakte nu en Kaalstok frem, og Setten skar deri med sin Kniv. Da meente Thussen, at hans Fange maatte være tilstrækkelig mædsket, eftersom han havde saa blødt Kjød.

Da Morgenens kom, sagde Setten til sin Hustru: „Moer, Drengen er fed nok, lad os nu sætte ham i Dvnen og stege ham. Imidlertid vil jeg reise om og byde vore Brænder til Gilde.“ Kjællingen lovede at gjøre, som hendes Mand havde sagt, hun hededes nu Dvnen dygtigt og tog fat paa Drengen, for at han kunde blive stegt. „Sæt Dig paa Pladestagen“, sagde Sette-
kjællingen; Drengen gjorde det, men naar

Kjællingen løftede paa Skiftet, tumlede han hvergang ned, og saaledes gik det vel ti Gange. Tilslidst blev Jetteqvinden vred og kandede ham for hans Kluntethed; men Drengen undskyldte sig med, at han ikke rigtig vidste, hvorledes han skulde sidde. „Vent lidt, jeg skal lære Dig det“, sagde Kjællingen og satte sig selv paa Bladestagen med frum Ryg og samlede Knæ. Neppe var hun kommen vel op, før Drengen sprang til, tog fat om Skiftet, rutschede Kjællingen ind i Dvnen og lukkede Døren. Derpaa tog han hendes Skindpels, stoppede den ud med Straa og lagde den paa Sengen, tog saa Jettens store Nøglesnippe, aabnede de tolv Laase, kneb den fagre Guldharpe, og ilede til sin Baad, som stod skjult i Sivene ved Strandbredden.

Nogen Tid efter kom Jetten da hjem. „Hvor kan vor Moer være“, tænkte han ved sig selv, da hans Hustru ikke lod sig see; „ja saa, hun er gaaet til No en Stund, kan jeg tro.“ Men hvorlænge Kjællingen end sov, vilde hun slet ikke vaagne, skjøndt Gildesgjæsterne snart vare i Vente. Nu

vilde Jetten vække hende og raabte: „Vaagn op, Moer“, men han fik intet Svar. Han raabte anden Gang, men det var det Samme. Da blev han arrig og rustede heftig i Skindpelsen, som laae paa Sengen. Nu først mærkede han, at det ikke var hans Kjælling, men en Halvkjærv, som var stukken i hendes Klæder. Ved denne Opdagelse mærkede Thussen Uraad og sprang hen for at see efter sin Guldharpe, men Nøglenippet var borte, de tolv Laase aabnede og Guldharpen fløiten. Og da han saa tilsidst gik til Døren for at see til Gildesmausen, see — da sad hans egen Kjælling stegt derinde og grinede ad ham.

Nu gik Jetten ud af sit gode Skind af Brede og Arrigskab, og styrtede ud for at faae Hævn paa ham, som havde voldet al denne Ufærd. Da han kom til Stranden, saae han Drengen sidde i Baaden og spille paa Harpe; men Harpeslagene lode over Vandet, og de gyldne Strengene funkledede fagert mod Solen. Jetten sprang nu i Søen for at faae fat paa Drengen, men der var for dybt. Han lagde sig da ved Bredden og

begyndte at drikke, for at tømme Søen ud. Da han nu drak af al Magt, kom der saa stærk en Strøm, at den lille Baad førtes alt nærmere og nærmere ind mod Landet. Men lige som Jetten var ved at naae den, havde han drukkit for meget, saa at han sprak. Saadan Ende tog det med Thussen.

Han blev nu liggende død ved Landet; men Drengen roede tilbage over Søen med stor Fryd og Glæde. Da han var kommen til Stranden, redte han sit fagre gule Haar, iførte sig kostelige Klæder, bandt Jettens gyldne Sværd ved sin Side, tog Guldharpen i den ene Haand og Guldlykten i den anden, loffede Guldhønsene efter sig, og traadte i dette Optog ind i Salen, hvor Kongen sad tilbords med sine Mænd. Da Kongen skuede den raske Ungersvend, blev han glad i Hu og saae paa ham med blide Dine. Men Svenden gik frem for den fagre Kongedatter, hilsende hende høvisk og nedlagde Jettens Alenodier for hendes Fødder. Da blev der stor Fryd i hele Kongens Gaard, over, at Prindsessen havde vundet Jettens Alenodier, og dertil faaet en Fæstemand saa

fager og hold. Derpaa lod Kongen feire
sin Datters Bryllup med stor Pragt og
Gammen; men, da den gamle Konge døde,
blev Svenden taget til Konge over Landet
og levede der haade længe og vel. Længer
har jeg ikke været med.

Wiels Ebbesen og hans Tid.

Der skal vel ikke findes ret Mange her i Danmark, som ikke have hørt Niels Ebbesens Navn nævne. De fleste vide vel og Noget om denne Mands Bedrifter. Men hvorledes det egentlig stod til her i Landet paa den Tid, da denne Mand levede, det er der maaskee Mange, som ikke saa ret vide Bested om. De Ulykker, som da plagede vort Fædreland, vare omtrent af samme Slags som de, der nu have bragt Forvirring i alle vore Forhold. Det var ogsaa dengang et schleswig-holsteinsk Parti, som vilde tilrane sig Magten; men der var dengang ikke det Sammenhold i Folket som nu, og det svenske og norske Folk vare ikke dengang rede til at

understøtte den lovmæssige Regjering, tvertimod nyttede de Urolighederne til egen Fordeel.

Paa denne Tid, ja allerede Aarhundreder isorveien, var Danmark ikke noget Arverige. Vel valgtes efter gammel Skik og Brug gjerne den afdøde Konges nærmeste Slægtning til efter ham at tiltræde Regjeringen; dog var det ikke nødvendigt at dette skulde skee. Hvis Arvesølgten i hiin Tid havde været bestemt efter Loven, da vilde maaskee hine Kampe aldrig være blevne førte, idet mindste vilde de da ikke have bragt saamegen Ulykke over Landet. Valdemar Seir havde nemlig før sin Død efter hiin Tids Statsret deelt sit Rige mellem sine Sønner, saaledes at Erik blev Konge, men hans Brødre havde hver sin Deel af Riget. Abel fik Sønderjylland og blev senere ved Brodermord Konge i Danmark. Men ved hans Død viste sig først ret det Fordærvelige i den Indretning, at Arvesølgten ikke var lovbestemt. Man valgte nu Abels Broder Christopher til Konge, og hans Efterkommere besteg Thronen efter ham. Men Abels Efterkommere, der vare ligesaa nær

berettigede dertil, som hine, lykkedes det efter mange Krige mod de danske Konger, hvori de understøttedes af en oprørske Adels og Geistlighed her i Landet, at vedligeholde Besiddelsen af Sønderjylland, dog tilhørte Vær, Als og Femern den danske Krone. Saaledes stode Sagerne i Erik Menveds Dødsaar (1319). De holsteenske Grever, der forhen slet ingen Forbindelse havde havt med Danmark, havde i deres sidste Krige benyttet sig af deres Slægtskab med de sønderjydske Hertuger til at understøtte disse mod de danske Konger. Under Erik Menveds Broder og Efterfølger, Christoffer den Anden, steg deres Indflydelse høiere og høiere.

Denne Konge, der allerede før sin Thronbestigelse havde kæmpet mod sin Broder i Forbund med sin Faders Mordere, opbragte efter at han var kommen til Regjeringen Adelen imod sig ved at krænke dens Rettigheder. Understøttet af den holsteenske Greve Geert og den sønderjydske Hertug Baldemar IV, erklærede denne ham endelig for assat og udnævnte i hans Sted Hertug Baldemar til Konge; hvorpaa Greve Geert fik Sønder-

jylland til arveligt Lehn. Det lykkedes dog
 Kongen atter at komme i Besiddelse af Riget;
 Sønderjylland fratoges i Freden til Ribe
 den holsteenske Greve, hvorimod denne fik
 Thyen som arvelig Besiddelse. Den, der
 havde bragt denne Forandring istand, var
 Kongens Halvbroder, Grev Johan, der
 herskede over den tielske Deel af Holsteen. Han
 forlehnedes med Sjælland, Skaane det meste
 af Volland, Falster og Femern; hele det øvrige
 Rige var pantsat til mægtige Adelsmænd,
 undtagen Skanderborg, nogle Stykker af
 Volland og Githland. Kongen forsøgte endnu
 engang, understøttet af Grev Johan, sin Lykke
 mod Grev Geert. Men denne overvandt
 i Slaget ved Rohede (1331) sine Modstandere,
 af hvilke Christophers Son Erik blev
 dødeligt saaret. Følgen heraf var, at næsten
 hele Nørrejylland kom i Geerts Magt. En
 Fred kom nu istand i Kiel, hvor de to Grever
 lovede hinanden af alle Kræfter at kæmpe
 mod Danmarks Konge. Dennes Tid var
 imidlertid snart forbi. Han boede fra nu
 af hos sin Halvbroder i Nærheden af Sar-
 tjøbing paa Volland. Da han en Dag op-

holdt sig i Peter Hvidtfeldts Huus i selve Byen, havde to Adelsmænd, Henrik Brhde (eller Moorberg) og Johan Ellemose, den Driftighed at stikke Ild paa Huset. Følgen heraf blev, at Kongen maatte overgive sig til dem og blev ført fangen til Grev Johan, som dog løsgav den dybt nedbøiede Konge, der snart efter endte sit Liv (1332).

Imidlertid var en Opstand udbrudt i Skaane. Den holsteenske Grev Johan lod denne Landsdeel bestyre af Herr Eggert Brockdorff, der ved sine Udjugelser i den Grad opbragte Folket, at dette henvendte sig til den svensk-norske Konge Magnus Smæk. Han modtog Tilbudet om at beherske dem, og kom endelig overeens med Greven om at beholde Skaane som Pant for en vis Sum Penge, dog saaledes, at den danske Konge skulde kunne gjenindløse Landet for en ligesaa stor Sum.

Men der var ingen dansk Konge mere. Efter Christophers Død havde vel hans Søn Otto gjort et Forsøg paa at gjenvinde Riget, men efter Slaget paa Taphede gjordes han til Fange paa Segeberg. De tydske

Herrer udsugede nu Landet efter bedste Evne. De havde den høiere Adel til Benner; den mindre mægtige Deel af Adelsstanden tilligemed Bønderne hadede dem. Enkelte Adelsmænd var der og, som gjerne vilde benytte sig af Tilstanden til at gjøre sig uafhængige baade af Konge, Greve og Hertug. Folket mishandledes paa alle Maader, og rundt omkring anlagdes Fæstninger for at holde den oprørste Befolkning i Ave. Vilde man frelse sin personlige Frihed, da maatte man opgive Alt, hvad der klæbde sig til Navnet Dansk. At rette sig efter tydske Love, klæde sig paa tydsk Viis, fort i hele sin Udsfærd at antage tydsk Levemaade: det var den eneste Maade hvorpaa man kunde undgaae Grev Geerts Grusomhed. Denne rammede alle Stænder lige haardt, men opbragte især Geistligheden, dengang Greven nemlig lod Biskop Tyge af Berghum (et Kloster, der laae Sydvest for Hjørring) fængsle. Denne Voldsdaad medførte ifølge en af de Bestemmelser, der vare gjorte til Gunst for Geistligheden under den lange Kamp mellem

denne og Kongerne, Ban over hele Riget*). Bannen udgik nu ogsaa over Danmark, men agtedes ikke meget og havde kun den væsentlige Følge, at Geistligheden forenede sig om at gjøre Grev Geert fast Modstand og henvendte sig til Valdemar, Kong Christoffers yngste Søn, for at bevæge ham til at tage Faderens Throne i Besiddelse. Valdemar havde hidindtil levet ved den tydske Konge Ludvig af Bayerns Hof, en Mand af stor Klogt og ellers ogsaa berømt for sin Udelmodighed, som han dog ikke lod Danmark see Prøver paa, idet han benyttede sig af

*) Ved Ban forstaaes den Tilstand, hvorved en enkelt Person eller et heelt Folk var udelukket fra at deeltage i Kirkens Betsigelse. Naar Budstabet herom var udgaaet fra Geistligheden, fandt for den Paaagjældende ingen Daab, Uddeling af Sacramenter, Vielse eller Klokkeringring Sted. Saavel Paven som Biskopperne havde i den katholske Kirke Ret til ved Ban at løse og binde, og denne Skik, der grundede sig paa Christi Ord til Apostelen Petrus er senere bleven vedligeholdt, skjøndt langt sjældnere anvendt, i den protestantiske Kirke.

Tilstanden her i Landet til at inddrage Pommern under tydsk Lehnshøihed, endskjøndt dette Lands Hertuger i længere Tid havde staaet under dansk Herredomme. Baldemar modtog Tilbudet om Danmarks Krone, antog Titel af sand Arving til Danmark, men bekymrede sig ellers ikke meget om Faderens Rige. Ved disse Underhandlinger havde især Biskop Svend af Aarhus viist sig virksom. Grev Johan søgte imidlertid, skjøndt ikke med den Grusomhed som Grev Geert, at kue de Dele af Riget, der vare ham undergivne. Paa Holland, i Nærheden af Malskov, lod han opføre Borgen Ravensborg, hvorfra det var ham en let Sag at undertrykke sine Besiddelser. Han har faaet Tilnavnet „den Milde“, dog rimeligviis mindre paa Grund af sin Mildhed, end fordi han i Sammenligning med Grev Geert kun viste sig som en svag Herre.

Denne syntes imidlertid, at hans Besiddelser laae ham altfor adspredte; han sluttede derfor ganske heimmeligt i Lübeck et Magestifte med Hertug Baldemar af Sønderjylland, ifølge hvilket denne overlod ham sit

Land, imod at faae Nørrejylland i Erstatning. Skjøndt utilfredse med Greven, vilde Thyderne dog ikke lade sig en ny Herster paatvinge, og de negtede derfor at betale de sædvanlige Skatter og Afgifter. Opbragt herover rykkede Grev Geert med en Hær paa 11,000 Mand ind i Jylland. Den bestod for det Meste af Leiesvende fra alle tydske Egne, som maatte veies op med Guld i dyre Domme. Geert selv tilligemed hans Sønner, Jernhenrik og Klaus, anførte dem. Landet var kun istand til at gjøre en svag Modstand, og maatte derfor sukke under alle Krigens Rædsler, Udsugelser og Plyndringer. Selv rykkede Geert omsider ind i Randers med 4000 Mand, medens hans Sønner drog omkring paa andre Steder i Jylland og røvede og plyndrede overalt. Paa Grund af hans udstrakte Forbindelser med den mægtige Adels vilde hans Plan: ved at overlade Baldemar Jylland selv at danne et schlesvig-holsteinsk Rige maaskee endda tilsidst være lykkedes, hvis ikke pludselig en Mand havde reist sig, der ved en dristig Daad tilintetgjorde disse Planer og

gav det første Stød til Danmarks Udfrielse fra det tydske Boldsherredømme. Denne Mand var Niels Ebbesen.

Han var af den adelige Slægt Galt, maaskee tillige beslægtet med Hvidernes Familie, af hvilken Stig Andersen, Herre til Bjørnsholm, var Grevens Tilhænger. I en Strid, Ebbesen tidligere havde havt med denne mægtige Mand, havde Greven dømt til den ham hengivne Stig Andersens Fordeel. Dette opbragte naturligviis Niels Ebbesen mod Geert, dog foretog han sig endnu intet mod Greven. Hvad man ellers veed om denne Mands tidligere Levnet er kun faare Lidet. Han skal engang i sin Tid have været Landsdommer paa Holland, og hørte til den Stand, som man kaldte Bæbnere, hvorved dengang forstodes de Medlemmer af Adelsstanden, som endnu ikke havde modtaget Ridderflaget; men uden at dette derfor hindrede dem i ligesom de øvrige Adelsmænd at beklæde vigtige Embeder. Han boede nu paa sin Gaard Mørreriis i Thyland. Af dette Navn findes der endnu en Herregaard i den jydske Hedeegn, nordost

for Viborg, og i Nærheden af denne finder man Spor, der synes at tale for at der engang i ældre Tider har staaet en Ridderborg. Men nordvest for Aarhus i en bakket Egn, i Fjoldby Sogn, vil Folkesagnet ogsaa vide, at Nørreris skal have ligget. En anden Gaard skal Ebbesen have eiend, ved Navn Kleitrupgaard, men som næsten er sporløst forsvundet. Han var gift og skal have haft to Sønner, men af disse har ingen gjort sig videre bekendt.

Da Greven paa sit sidste Tog erobrede og hærjede Landet, indgik Niels Ebbesen et Forbund mod ham med nogle andre Adelsmænd. Greven lod ham derfor, efter at have givet ham frit Leide, kalde til Randers. Hans Hustru raadede ham fra at reise derhen, men med et Følge af tredive vel rustede Mænd drog han alligevel afsted. Greven tog venligt imod ham og udspurgte ham om Stemningen i Nørrejylland og om Byderne ønskede Krig eller Fred. Niels Ebbesen gav ham et tvetydigt Svar: „mine Brænder ere rede til at modtage Eder, hvad enten I kommer med Fred eller Krig“. Greven

smigrede nu Niels Ebbesen, sagde ham, at han agtede ham høiest af alle jydsk Adelsmænd og bad ham tjene sig trofast. „Eilers“, sagde han, „vil Nørrejylland blive ødelagt; naar mine Lydstere først begynde Krigen, ville de skjænde og brænde over hele Landet, men I, til hvem Folket har Tillid, kan bringe det til Lydighed med det Gode.“ Herpaa vilde Niels ikke indlade sig, og Greven antog nu en mindre venlig Tone. Han klagede over, at Niels Ebbesen tog Folk i sin Tjeneste, der vare rømmede fra ham, hvorpaa han fik et spydigt Svar, og tilsidst sagde Ebbesen: „Geert, I kjender mig ikke; viid, at jeg i Evighed ikke indgaaer noget Forbund med mit Fædrelands Bøddel. Ophør, Voldsmand, med Eders Myrden og Brænden, med Eders affkyelige Udsugelser og skjændige Uretfærdighed. Drag ud af det Land, som I paa en lovløs Maade har røvet og grusomt mishandlet, og tag Eders Stumænd med Eder.“ Greven svarede: „I snapper mig forlænge; enten skal I rømme af Landet eller hænges.“ Herpaa var Svaret: „Hæng Eders Thy i Galgen, jeg rømmer

ikke. Nu gaaer jeg bort, men jeg kommer
 igjen; og jeg undsiger Eder herved som en
 ærlig Ridder. I skal døe som en Ridning!
 Naar og hvor jeg træffer Eder, ved Hane-
 gal eller Midnat, sovende eller vaagen,
 ved Taslet eller ved det hellige Alter, sværger
 jeg Eder ved Gud, at I skal være min
 Mand. Derpaa kastede han sin Handske og
 gik. Da han kom hjem fortalte han sin
 Kone Udfaldet af denne Samtale, og hun
 raadede ham at slaae Greven ihjel. Han
 besluttede at følge dette Raad, samlede tred-
 sindsthye Mand, og forkyndte dem sit For-
 havende, idet han tillige tilbød den, der
 ønskede det, at være fri for at følge ham.
 Men de fulgte ham Alle freidigt, og den
 første April drog de til Randers. I Nær-
 heden af denne By lode de deres Heste
 staae, og derpaa bleve Nogle tilbage for at
 løsne Broffjælene, medens de Dyrige i Nattens
 Mørke drog til Grevens Bolig. Ingen
 mærkede deres Komme, og da de drog ind
 paa Grevens Borg, var der fra hans Side
 ingen Anstalter gjort til Grelse. Han havde
 alt været oppe, men havde atter lagt sig.

Greven blev nu, skjøndt han bad for sit Liv og tilbød Løsepenge, nedhugget, og med ham faldt flere Riddere. Ebbeesen lod derpaa Trommerne røres og Klokkerne ringe, for at det ikke skulde have Udseende af, at han ikke ønskede sin Daad aabenbart. Han maatte udholde nogle smaa Skjærmhydler, inden han kom ud af Mænds; da han var gaaet over Broen, lod han Hjælene affaste, saa at Hjenderne ikke kunde forfølge ham (1340).

Dette var Enden paa Grev Geerts Liv. Han var en Mand, begavet med stor Klogt, men som ikke skuede noget Middel for at sætte sine Planer igjennem. I sin Ungdom havde han hengivet sig til boglige Syssler, men fremtraadte senere som Erobrer og underkastede sig Holsteen. Hans Fremfærd mod Danmark kjende vi. Uagtet sin Grusomhed var han dog efter den Tids Maade en from Mand: han tilbød med Andagt Helgenene og havde holdt sin Morgenandagt endnu samme Morgen, som han blev dræbt. „Den Store“ kaldtes han af Holstenerne, men Jyderne kaldte ham spotviis „den Rullede“ d. e. den Skaldede. Havde han kunnet nage

det Maal at sætte hele Danmarks Krone paa sit Hoved, da vilde maaskee vort Fædreland have faaet en større Udstrækning, men det vilde ogsaa være blevet endnu mere fortydsket, end det Alt nu er.

Grevens Liig bragtes til Rendsborg, men alle hans Leiesvende spredtes deels af sig selv, deels bleve de slaaede af Ebbesen, navnlig ved Skjerna. Denne vendte sig dernæst mod Skanderborg; men Geerts Søn Jernhenrik ilede Byen til Undsætning. Det kom til et Slag (den 2den November 1342); i Begyndelsen var Seiren de Danskes, da pludselig ferehundrede af Henriks Folk, anførte af ham selv, huggede ind paa dem. Ebbesen faldt i denne Træfning; dog berette Andre, at han blev tagen til Fange og henrettet. Men dette er usandsynligt af den Grund, at Ebbesens Slægtninge (og deriblandt den fornævnte Stig Andersen) ti Aar senere maatte betale Bod for det Mord, han havde begaaet; men saadan Bod betaltes ikke, naar Drabsmanden alt havde bødet med Livet. Vist er det, at Ebbesen altid har levet i det danske Folks kjærlige Erindring; og ligesom

efter Sagnet en fattig Kone deelte sine to Brød
 med Gbbesen, uagtet hun selv havde syv
 smaa Børn at sørge for, saa har ogsaa
 hele det danske Folk stedsse taknemmeligt
 ihukommet ham. Herom vidner det, at
 Arveprinds Frederik lod en Støtte opreise
 for ham i Jægerspris blandt fortjente
 danske Mænds Greminder; herom vidne
 de mange Digteres Arbeider, der i for-
 skjellige Digarter have bidraget til at for-
 herlige denne Mænds Eftermæle ligesaa Kæmpe-
 viserne til den seneste Tid. Befslageligt er
 det kun, at hvad vi vide om denne Mand —
 udenfor hans store fædrelandske Bedrift —
 er saa lidet og tildeels saa usikkert — en
 Skjæbne, han desværre har tilfælles med
 mange berømte Mænd.

Christophers Søn Otto sad imidlertid
 som Fange paa Segeberg Slot, men fik
 senere sin Frihed og gav Afkald paa alle
 Fordringer paa den danske Krone til For-
 deel for sin Broder Baldemar; om hans
 senere Skjæbne veed man Intet. Efter at
 være kommen hjem fra Lydsfland sikrede
 Baldemar sig mod den sønderjydske Hertug

ved at ægte hans Søster; han indgik ogsaa Overenskomster med Grev Johan og med Geerts Sønner, hvem han lovede at straffe deres Faders Morder. De eneste Dele af Riget, der ikke vare bortstjænkede eller pantsatte, solgte han, nemlig nogle østersøiske Besiddelser. Ved Kjøb, List og Magt satte han sig efterhaanden i Besiddelse af de Dele af Riget, der tilhørte den sønderjydske og den holsteenske Hersker samt de mægtige indenlandske Adelsmænd. Og saa Skaane, Halland og Blekingen samt Gulland og Ösel forenede den snilde Konge med Riget. Af sin Samtid var han ilde liidt, af Efterverdenen deels slet omtalt, deels beundret. Med Rette fik han Navnet Atterdag; og havde det end sin Oprindelse af hans Valgsprog: „Imorgen er atter en Dag“, saa faaer det dog større Betydning derved, at den mørke Tilstand, hvori Landet befandt sig før hans Regjering, ved denne veg for en lysere. Hiint Valgsprog maa vel i hans Mund heller ikke forstaaes saaledes, at han af Magelighed vilde oprette sine Forretninger, men snarere, som en aandrigh Forfatter har sagt, „at den

Dag idag føder en Dag imorgen, og at Fremtiden maa modne, hvad i den nærværende Tid er faaet med forudseende Blik."

Historien lærer os altsaa, at der har været en Tid for Danmark, da dets Undergang syntes langt mere uundgaaelig end nu, idet fremmede Volds mænd legede Herrer i Landet, som dengang savnede Alt, hvad der skulde sætte en Dæmning mod Tydskhedens Indtrængen: en kraftig Regjering, et trofast, enigt Sammenhold, venligt stundede Naboer, som kunde gjøre fælles Sag mod den fælles Fjende. Dengang blev Danmarks Skjæbne lagt i en enkelt Hæd og uforsagt Mands Haand. Nu trues det atter. Men hvad paa hiin Tid Gen var for Alle, det ere nu Alle for Gen. Ere Tydskerne mange, saa ville de ogsaa finde desflere Ebbesønner, saa at det torde blive dem vanskeligere at vende tilbage over Kongeaen, end det var dem at drage ind over den. Derfor:

»Slutter Kreds og staaer fast, alle danske Mænd,
Gud han raader, naar vi fange Seir igjen!«

Kosciuszko.

Naar et heelt Folk rejser sig for at kæmpe til det Yderste for sin Nationalitet, sin Selvstændighed, sin nedarvede Ret og Hæder, saa kan dette ikke andet end vække vor levende Deeltagelse. Vort Fædreland er for nærværende Dieblig Skuepladsen for en Kamp, som falskeligen er bleven udgivet for en saadan Nationalitets-Kamp af dem, der have tændt Optræksluen. Falskheden af denne Paastand fremgaaer allerede af den ene Kjendsgjerning, at denne Krig, der har stillet Thydskland og det hele Norden fjendtligen overfor hinanden, saagodt som ingen Deeltagelse har fundet hos den Landsdeels Befolkning, hvorefter Striden egentlig føres.

En stor Deel af samme har været en rolig Tilskuer af de Kampe, som Enkeltes rænkefulde Planer have foranlediget; den øvrige Deel ønsker intet hellere end Fredens Gjenoprettelse og beklager kun sin egen Afmagt, der afholder den fra at gjøre fælles Sag med Danmark mod den indtrængende Fjende. Vil man derimod see, hvorledes et Folk, hvis nationale Hæder og Tilværelse staaer paa Spil, strider til det Yderste, vil man skue og beundre de ægte Heltedhyder, som en slig Kamp for Føsterjord og Arnested skaber, da maa man vende Blikket mod hiint Land, hvis spredte Levnninger for Diebliffet trues af det samme overmodige Lybskland, som vil fravriste Danmark Hertugdømmet Slesvig.

Vi have i den foregaaende Fortælling givet et kort Omrids af den Mand og hans Samtid, som engang befriede Danmark fra Trældom og Undergang. Det vil ikke være mindre interessant en Stund at dvæle ved den Mands Liv, som maatte friste den sorgelige Lod, at overleve sit Fædrelands Fald, men som tilbendte sig sin Samtids og Efterverdenens Beundring for sine heltemo-

dige Offre under dets tragiske Frihedskamp. Et træffende Billede deraf findes i nedenstaaende biographiske Skizze, som vi meddele efter syvende Bind af „Dansk Ugeskrifts“ første Række.

Thaddæus Kosciuszko var en Lithauer, og født, efter Falkensteins Angivelse, i Aaret 1746, efter andre Skribenter i 1756; adskillige Omstændigheder i hans Liv gjøre det sandsynligt, at den sidste Epoche er den rigtige. Han var en eneste Søn af Casimir Kosciuszko, en fattig Adelsmand, som kun ved den utrættelige Flid, hvormed han arbejdede paa sine Forders Forbedring, var istand til at erhverve anstændigt Udkomme for sig, Kone, Søn og 2 Døttre. Hans Fattigdom tillod ham ikke at holde Privatlærere til sine Børn eller sende dem i Skole; men han var saa heldig, ved Brinds Adam Czartoryski, under hvem han i sin Ungdom havde tjent, at erholde Thaddæus optaget i det Cadet-Institut, som Kong Stanislaus Poniatowski nylig havde oprettet i Warschau.

Her arbejdede nu den unge Kosciuszko med en næsten eksempelløs Flid. Hans Be-

gjerlighed efter at erhverve sig Kundskaber var saa stor, at han for at være vis paa at komme op Klokken 3 om Morgenens lod Fyrbøderen vække sig ved at trække i en Snor, hvis ene Ende var bundet om hans Arm, medens den anden gik ud under Døren paa hans Værelse. Naar han sad silde ved sin Bult, og Sønnen overvældede ham, førend han havde endt sit Dagsarbejde, holdt han sig vaagen enten ved at stifte Fodderne i koldt Vand elled ved ideligen at bade sin Binde og Hals.

Hans Undlings=Studier vare dengang, som i hans tidlige Barndom i hans Faders Huus, Mathematik og Historie. Han vandt ved sin Flid saamegen Agtelse, at han blev en af de tolv Unglinge, som Professorerne udvalgte til at concurrere om det Rejsestipendium, som Kongen af Polen havde udsat for fire af de meest udmærkede i det Warschau'ske Cadetcorps. Disse Tolv undergik streng Prøve, hvori Rosciusko's Flid og udmærkede Talenter forskaffede ham et heldigt Udfald. I nogle Aar fortsatte han sine Studier paa det militaire Academie i Ber-

sailles, under sin første Beskytter, Prinds Czartoryski's særdeles Protection.

Efter sin Tilbagekomst til Polen blev han ansat i Armeen, og erholdt næsten strax Compagnie. Men denne hans Carriere blev snart afbrudt ved den Videnskab, som endog de Viseste ikke kunne beskytte sig imod. Kosciuszko fattede Kjærlighed til en Pige, som i Rang og Formue langt stod over ham, da hun var en Datter af Marschallen i Lithauen Joseph Sosnowski, Kronens Vice-General. Han saa hende først i Warschau; et Aar derefter, imod Slutningen af Aaret 1777, kom hans Regiment til at ligge i Quartier i Lithauen, og den forelskede Officeer til sin store Henrykkelse i Marschallens Slot. Her vandt han Frøken Louisa Sosnowska's Hjerte. Det unge Par gik aabent tilværks; hun tilstod sin Tilbøielighed for Moderen, og han for Faderen; men Forældrene, blinde af Adelsstolthed, oprørtes ved Tanken om, at Glandsen af deres gamle Huus skulde fordunkles ved deres Datters Giftermaal med en Officeer af saa ringe Rang, og forbød det forelskte Par al Omgang;

de lode hvert af deres Skridt bevogte, men de Elskende fandt Leilighed til at stusse deres Argus=Dine.

Dreven til Fortvivlelse foreslaaer Rosciuszko at flygte; hans Elskede samtykker, og Alt bliver ordnet til deres Flugt. En mørk Nat undsløe de fra Slottet, naae, tilsyneladende uden at være forfulgte, et Stykke bort fra samme, og lykønske hinanden under en varm Omfavnelse. Men en pludselig Larm forsthyrer deres lykkelige Drøm; Marschallens Folk omringe dem og ville gribe dem; Rosciuszko trækker sin Sabel, og søger fortvivlet at forsvare sin Elskede. Kampen bliver blodig, men Udfaldet kan ikke være tvivlsomt; saaret, udmattet, bevidstløs synker han til Jorden, og Louisa slæbes til Slottet.

Da Rosciuszko efter tre Dagers Besvimmelse kom til sig selv igjen, gif han mat og fortvivlet til den nærmeste Landsby, hvor en af hans Venner laae i Dvarteer. Det Gnefte, han beholdt tilbage af sin Drøm om Lykke, var Mindet og et hvidt Tørflæde, som hans Tilbedte tabte hiin Skilsmisse=Nat. Denne Skat forlød aldrig siden hans Barm,

ikke engang i det hedeste Slag, og først Døden skilte ham fra det.

Dette var Kosciuszko's første og sidste Kjærlighed; og, skjøndt i Fremtiden flere fordeelagtige Partier, baade i Polen og Frankrig, bleve ham foreslaaede, kunde han dog aldrig lade sig overtale til at gifte sig. Endog i en sildig Alder forblev han sin Ungdoms Kjærlighed tro, og talte om sin eneste Elskede med en Unglings Fyrighed.

Den Ven, hos hvem vor uhykkelige og saarede Elsker søgte Tilflugt, var den berømte polske Forfatter Julian Ursyn Niemcewicz, som omhyggelig skjulte ham for enhver Efterfølgelse, medens Kosciuszko, i sine Følelsers Hestighed, strax skrev til Kongen, og ansøgte om Tilladelse til at tage sin Afsked. Det blev ham bevilget, og den nedslagne Elsker begav sig i største Skyndsomhed til America, hvor Revolutionskrigen dengang rasede. Han ankom til den nye Verden ganske blottet for Anbefalings- eller Introductions-Breve, og næsten uden Penge; han forlangte Audience hos Washington. — „Hvad søger De her?“ — spurgte Gene-

ralen ham med sin sædvanlige Korthed. —
 „Jeg kommer for at stride som Volontair
 for America's Uafhængighed“, var det lige-
 saa korte som dristige Svar. — „Hvad kan
 De?“ var Washington's næste Spørgsmaal,
 hvorpaa Kosciuszko med sin characteristiske
 Bigefremhed svarede: „Prøv mig“. — Dette
 skete, og der frembød sig snart Leiligheder, ved
 hvilke hans Talenter, Kundskaber og Tapperhed,
 og fremfor Alt hans store Character viste sig.

Han havde neppe været nogle Uger i
 America, førend han fik Leilighed til at
 vise sit uforsværgede Mod som Capitain for
 et Compagni Volontairer. Skjøndt Wayne
 og Lafayette selv havde nok at gjøre i Sla-
 gets Hede, lagde de dog med Glæde Mærke
 til hiint Compagni, som avancerede foran
 alle de øvrige, og attaquerede i bedste Orden.
 „Hvem anførte det første Compagni?“ spurgte
 Lafayette om Aftenen efter Slaget. Svaret var:
 „Det er en ung Polak af adelig Fødsel, men
 meget fattig; om jeg ikke tager Feil, hedder
 han Kosciuszko, — et Navn, som den franske
 Helt neppe kunde udtale. Begjærlig efter
 at gjøre den tappre Fremmedes Bekjendtskab,

lod han strax sin Hest sadle, og red til den Landsby, hvor Volontairerne vare indquarterede for den Nat.

Hvo kan beskrive den Enes Glæde og den Andens Overraskelse, da Generalen, i det han traadte ind til Capitainen, fandt ham, endnu bedækket fra Top til Taa med Blod, Støv og Sved, sidde ved et Bord, med sit Hoved støttet paa Haanden, med et Kört over Egnen foran sig, og Pen og Blæk ved Eiden. Et hjerteligt Haandtryk tilkjendegav den beskedne Helt hans Anførers Tilfredshed og Marsagen til hans Besøg paa en saa usædvanlig Tid. — Saaledes begyndte et Venskab mellem dem, som varede saalænge de levede.

Kosciuszko deeltog i mange af de vigtigste Slag og Beleiringer i den nordamerikaniske Krig, blev den skarpsindige og kloge Washington's Yndling, og udmærkede sig ikke mindre ved sin Menneftelighed og ved den overordentlige Indflydelse, som han, skjøndt Udblænding, havde paa de amerikaniske Volontairer, end ved sin militaire Dygtighed og forvovne Tapperhed. Engang blev et engelsk

Regiment overrasket i Søvn; kun henved 40 Menige og nogle Officerer bleve gjorte til Fanger, og disse skyldte Kosciuszko deres Liv; han havde nemlig, tværtimod sin Generals Befaling, under Livsstraf befalet at skaane alle dem, som bade om Pardon. — Hvormeget han var elsket og frygtet af sine Undergivne, viste sig i den blodige Beleiring af Fortet Ninety = Six. Et Detachement Landeværnstropper blev holdt ved Armeen længe efterat Tjenestetiden var udløbet, fordi det til Afløsning commanderede Detachement ikke var ankommet. Klagerne over dette Ophold bleve stedse lydeligere. Kosciuszko, som baade følte, med hvor stor Ret de klagede, og hvor ubeleilig en længere Graværelse fra deres Hjem maatte være dem, tiltalede dem saaledes: „Min gode Venner, man har lovet Eder Afsted, og mig er dette Løfte helligt; dersom I ikke ville blive, gaaer hjem i Fred, I have Eders Afsted! Men jeg kan ikke forlade den Post, som er mig betroet, og vil forblive her med vore faa regulære Tropper.“ Disse Ord virkede mere end Overtalelse; de raabte Alle, at de vilde blive,

at de ikke vilde forlade deres Anfører; og sidenefter vilde ingen af disse Tropper forlade Armeen, uden at de kunde producere Attester om Ehdom, eller havde andre gyldige Grunde. Da Freden 1783 blev sluttet mellem England og de forenede Stater, vendte Kosciuszko tilbage til Polen med Brigadegenerals Rang. Han erholdt Borgerret i Nordamerika, Cincinatus-Ordenen*), en anseelig Pension og et Gods, hvis Indtægter han kunde fortære, hvor han ønskede. Han blev modtaget vel af Stanislaus og sine Landsmænd og indtraadte atter i den polske Armee med den Rang, i hvilken han havde forladt den amerikanske. I nogle Aar levede han meget stille, indtil Stanislaus i 1791 søgte at afryste Ruslands Overmagt, og ved en ny Constitution hævede Polens Uafhængighed. Kosciuszko's Enthusiasme for den nye Constitution var stor, men ulukkeviis ikke almindelig i Polen. De Adelige, som ikke vilde give Slip paa deres Privilegier, indgif

*) Som han dog ligesaavel som Washington snart frivilligt afslagde.

Confederationen i Targowica, som de kaldte
 en patriotisk Forening, indgaaet for at redde
 den gamle Republik, (som man kaldte Polen),
 og erklærede „at der var intet Haab for
 samme, med mindre man henvendte sig til
 den uforlignelige Catharina om Hjælp.“
 (Adresse af 22de Februar 1792). Keiser-
 inden var strax villig, og sendte Tropper ind i
 Polen for at understøtte Confederationen.
 Polen var saaledes deelt i to fjendtlige Partier,
 og Udfaldet af Kampen mellem disse kunde
 ikke være tvivlsom; men, medens den varede,
 gav den Kosciuszko Leilighed til i sit Føde-
 lands Sag at lægge samme Dhygtighed og
 Tapperhed for Dagen, som han allerede havde
 viist i Kampen for fremmed Frihed. Især var
 det Slaget ved Dubienka, som grundede
 hans militaire Rygte i Polen. Regjeringen
 havde befalet at forhindre Russerne fra at
 passere Bug. Kosciuszko blev postet ved
 Dubienka, og Russernes Hovedangreb fælte
 paa ham med 18000 Mand og 40 Kanoner;
 han havde kun 4000 Mand og 8 Kanoner,
 og dog forsvarede han denne Post i 5 hele
 Dage; og først da han mærkede, at hans

Stilling truedes fra Gallicien, trak han sig tilbage i god Orden, efterat Russerne havde tabt 4000 M., Polakkerne derimod kun 900.

De sagkyndigste Dommere erklærede eenstemmigen, at Affairen ved Dubienka kunde maale sig med Grækernes og Romernes Bedrifter, og at Polen, om det endog intet Thermopylæ havde, dog kunde rose sig af en Leonidas paa sine aabne Sletter.

Men en Uge efter Slaget ved Dubienka erklærede Stanislaus, at han vilde undertegne Targowica-Confoederationen. R. vilde ikke være Vidne til sit Fødelands Nedværdigelse. Han forkastede de meest glimrende Tilbud om Ansættelse i russisk Tjeneste, og foretrak Fattigdom og Landsflygtighed. Han opgav sin Charge, og med de Ord: "Give Gud, at jeg endnu engang maa drage Sværdet for mit Fødeland!" steg han i den Vogn, som førte ham til Dresden, og derfra til Leipzig. Serten unge Mænd af de første Familier fulgte hans Exempel.

I Leipzig erholdt Kosciuszko et Diplom fra den franske Nationalforsamling, som gjorde ham til fransk Borger. Dog tog

han ikke til Paris; han var altfor meget beskæftiget med at forberede den Revolution, som udbrod to Aar efter; han levede i tilsyneladende stor Stilhed i Leipzig, hvorfra han dog let kunde have Opsyn med og lede de Sammensvornes Skridt, indtil et Rygte om, at Alt var opdaget, bevægede ham til at tage til Italien.

Imidlertid fandt Polens anden Deling Sted (den 14de October 1793). Folkets Gjæring var paa det Høieste, men den fløge Kosciuszko forblev rolig. Den russiske Gesandt, Baron Igjelfstrøm gjorde det Forslag, at reducere den polske Armee til 16000 Mand, og indlemme de øvrige Tropper i de russiske Regimenter. Dette fremkaldte Udbrudet. Madalinski, der commanderede en Brigade af nationalt Cavalleri, fik at vide, at denne var en af dem som skulde reduceres. Han fattede strax den Beslutning at antænde Oprørsflammen. Han gjorde nogle preussiske Officerer til Fange, bemægtigede sig den preussiske Militairkasse, skuffede Igjelfstrøm ved et Krigspuds, marscherede mod Syden og naaede Voivodskabet Sandomir. Her

foreflog han de Adelige at forene sig for at befrie Polen, men de frygtede de fremmede Magters Armeer; Patrioterne manglede en Anfører, paa hvis Erfaring og Duelighed de kunde stole. Imidlertid kaldte Tzielsstrøm russiske Tropper fra alle Sider sammen mod Warschau; men Folkets Gjæring tiltog, og yttrede sig med Ildspaaføttelser, røde Huer og andre Symptomer. I Cracau saae Sagerne alvorligere ud.

Kosciuszko troede nu, at Tiden var kommen. I største Hast ilede han til Krakau, og ankom her om Natten den 24de Marts 1794, i Spidsen for nogle faa Venner. Folket strømmede ham imøde. Fakler bleve antændte, og endog Damerne ilte ud paa Gaderne for at see den store Anfører, som i sin støvede Rejseklædning begav sig til Raadhuset, hvorfra han gav Befaling til at lukke Byens Porte, og sammenbringe alle de Vaaben, man kunde finde. Imidlertid raabte Mængden uophørlig: „Kosciuszko leve! — Polen leve! — længe leve Landets Befrier!“ — De forsamlede Adelsmænd erflærede ham høitideligt for Anfører for alle

de polske Tropper, og en Act blev under-
skrevet, der gav ham uindskrænket Dictator-
Magt, der dog skulde betragtes kun at gjælde,
saalænge Kongen antoges at være Rus-
sernes Fange; den erholdt mange tusinde
Underskrifter.

Den næste Morgen tidlig blev Maczelnik*)
Kosciuszko af Borgerne ledsaget til Torvet,
hvor han holdt en Tale til Folket, viste dem
det nærværende Diebligs Vigtighed for Po-
lens Vel eller Vee, og opfordrede dem til
kraftig Medvirken. Enstemmige Bisalbs-
raab lode for ham; han udnævnte nu Med-
lemmerne af National-Raadet, og prokla-
merede paany den afstaffede Constitution,
udstedte en Proclamation til den polske Na-
tion, og desuden een til hans Landsmand-
inder, af følgende Indhold:

„Ogsaa I, ædle Qvinder, have følt vort
Lands sørgelige Lod, der sukker under Tjendens
Jernaag. Vider, at vi Mænd ville frie Eder
fra dette Nag! Men tillader mig ogsaa at
gjøre en Bøn til Eder. Eders Mænd,

*) Øverste Commanderende eller Dictator.

Sønner og Brødre ruste sig til Kamp —
vort Blod maa lægge Grunden til Eders
Lykke. Kvinder! lad det være Eders Ar-
bejde at bære Omforg for os, naar vort Blod
flyder. Tilbereder Charpie og Bandager til
Hæren. Alt de komme fra Eders Hænder vil
lindre den Lidendes, den Saaredes Smerter."

Disse Manifestter virkede som et electrisk
Slag paa hele Nationen. Vaabenklang lød
overalt. Haandværkeren forlod sit Arbejde
og fremstillede sig med sin Dre, Bonden
kom med sin Lee, Arbeidsmanden med sin
Spade, Kjøbstadsborgeren med Sabel og
Pig. Adelsmanden aabnede sit Slot, og
uddeelte Bøsser og Jagtvaaben. Kosciuszko
havde forlangt een Soldat for hver femte
Arne, men flere Volontairer flokkedes fra
alle Sider om Moderlandets*) Banner.
Adelsmanden og Bonden, Oldingen og Ung-
lingen stode ved Siden af hinanden, og det
var ikke usædvanligt at finde i Geledderne
Kvinder i Mandstragt, der trodsede Død

*) Det er Polakernes ømmere Navn for det
danske "Fædreland".

og Møisommelighed, og hvis Kjøen ikke opdagedes, førend de bleve faarede eller dræbte. Fra Damer, hvis Høielse vare mere qvindelige, modtoges Skjorter, Klædningsstykker af alle Slags, Bandager, Charpie, Plastre, Salver, Thee o. s. v. De fornemste Damer i Warschau solgte hemmeligen deres Juveler, og sendte Kosciuszko Pengene derfor.

Den 4de April (1794) stødte K. med 4000 Soldater og et Corps halvbevæbnede, udisciplinerede Frivillige, og uden en eneste Kanon, paa et Corps af 6000 M. Nogle russiske Batailloner angreb tappert hans venstre Fløi, men maatte trække sig tilbage. Et nyt Angreb blev gjort paa Centrum, men med samme Udfald. En anden Colonne avancerede mod Kosciuszko's venstre Fløi og en tredie mod hans høire. Men Patrioterne, opflammede ved deres Maczelniks Tapperhed, storme uforfærdede frem. Kun to Gange kunne Russerne affyre deres Kanoner, Polakkerne ere midt imellem dem, og Bønderne erobre 3 Kanoner. Paa alle Kanter raser en haardnakket, blodig Kamp; ingen af Parterne giver eller forlanger Par-

don; men Polakernes Boldsomhed er uimod-
 staaelig. Bønderne svinge deres Leer og
 Høthve med ubeskriveligt Raseri, og sætte de
 faa regulære Tropper i Stand til at vinde
 en fuldkommen Seier. Om Aftenen staaer
 Kusciuszko som Seierherre paa Valpladsen.
 To med Leer bevæbnede Bønder udmærkede
 sig saameget i denne Kamp, at Kusciuszko
 i sin Bulletin satte deres Navne først blandt
 Dagens Helte; de hedde Pawle Glowacki og
 Thomasz Switacki. Imidlertid havde Op-
 standen udbredt sig saa almindelig, at Zgiel-
 strøm var bleven nødt til at udsende flere
 Detachementer fra Warschau. Den russiske
 Garnison i Warschau blev derved reduceret
 til 6000 Mand. De Misfornøiede ansaae
 dette for en gunstig Leilighed. Folkets Raseri
 tog daglig til, og antog et mere alvorligt
 Udseende. Zgielstrøm sendte Bud til den
 preussiske General Wolke, for at skynde paa
 hans Ankomst, og forlangte af Stanislaus,
 at de polske Tropper strax skulde nedlægge
 deres Vaaben, at han skulde overgive Arse-
 nalet og Krudt-Magasinet, og lade thye af
 de mistænkte Personer henrette; og den 12.

April undertegnede den svage Konge Koſciuszko's og hans Tilhængeres Fordømmelse. Forkyndelsen af denne Act drev den offentlige Forbittrelse til det Yderſte, og Tirsdagen den 17de April fordrev Warſchauerne efter en blodig Kamp Igielſtrøm og de ruſiſke Tropper fra Warſchau. Paa Efterretningen herom ilede Koſciuszko til denne Stad; hans regulære Tropper forøgedes daglig, og i nogle Maaneder havde han Grund til at haabe, at et lykkeligt Udfald vilde krone hans Beſtræbelſer. Imidlertid ſtyrede han Polen med uindſtrænket Magt, men brugte denne med Wiisdom og Maadehold. At han, ædel og uden Frygt, ringeagtede Følgerne, naar Pligtens Bei var ſikker, viſte han ved et Udbrud af Folkets Voldsomhed i Warſchau. Efterretningen om en af deres Armeers Nederlag havde vaakt Hadet mod miſtænkte Forrædere. Med vilde Skrig: „Koſciuszko leve! den frie Nation leve!“ ſtrømmede Bøvelen gjennem Gaderne, opreiſte Galger, og ſlæbte alle dem ud af Fængſlerne, ſom vare indeſpærrede for Miſtanke om Forræderi. Forgjæves ſøgte de meeſt hædrede Patrioter

i Kosciuszko's Traværelse at standse deres Maseri, og forgjæves nægtede Skarpretteren at udøve sit Embede paa deres lønløse Befaling. Den 28de Juni faldt otte Mænd af de fornemste polske Familier, alle sandsynligviis meer eller mindre skyldige, som Offere for Bøbelens Hevn. Da Kosciuszko fik Efterretning herom, sendte han strax en Troppesædning fra Leiren til Warschau, med Ordre til at fængsle Uroftisterne, og sende et Antal af de uroligste til Armeen, hvor de kunde udøve deres Maseri paa Sjenden. Opbudsmanden ved Navn Casimir Konopka, der siden udmærkede sig i Napoleons polske Legion, forviste han. Kosciuszko sagde ved denne Leilighed, at Tabet af to Slag vilde ikke have gjort ham saa ondt, som de i Warschau udøvede barbariske Voldsomheder, og at disse vilde skade deres herlige Sag mere end hine.

Imidlertid forandrede Sagerne i Felten sig, og Polens Haab forsvandt, da Suvarow fik Commandoen over den russiske Armee. Kosciuszko posterede sig i en forskandset Leir udenfor Warschau. Senatorer, Haandværkere,

Geistlige, Soldater, alle ilede til ham, før at arbejde paa Standserne. Hele Familier deeltog i Arbeidet, endog Qvinder af enhver Stand hjalp til, anførte af en bevæbnet Dame til Hest, og under Lyden af Piber og Trommer.

Her holdt K. sig længe, men da Insurgentene paa andre Steder bleve overvundne, blev det nødvendigt at marschere mod Suvarow. I Spidsen for 20,000 Mand gik han mod Slutningen af September Maaned over Weichselen, og førend han fortsatte sin Marsch, tiltalte han her sine Tropper saaledes: „Tapprer Kammerater og kjære Baabenbrødre! vedblive I endnu, ligesom jeg, Eders Beslutning at seire eller døe? Dersom der er Nogen, som føler sig modløs, lad ham træde ud af Geledet, nedlægge sine Baaben, og gaae hjem i Fred.“ — Intet Svar og ingen Bevægelse i Gelederne. „Endnu engang, udraabte Kosciuszko, giver jeg mit Ord som Anfører, Enhver, som betænker sig, skal erholde Fritagelse fra Tjenesten.“ De raabte eenstemmigen: „Med dig, Maczelnik. Vi ville fægte til Døden med dig.“ „Nu

velan", sagde den dybttrøtte General, hævede sit Blik og sit Sværd mod Himlen og svor endnu engang at redde sit Fædreland. Et høit „Leve"! og Sangen: „Endnu er Polen ikke tabt" gjenlød fra Tropperne.

Ulykkeligviis bleve alle Kosciuszko's Planer til særskilt at slaae de russiske Armeer robede for Russerne, og de besluttede at overraske ham i hans Leir ved Macziewice ved Daggrøet den 10de October. „Warschau og Hevn"! var Russernes Feltraab, og „Seir eller Død" Polakernes Svar derpaa. Russeren angriber tappert Bærkerne, og en dødelig Ild modtager ham; hans første Trin paa Skandsen er hans sidste. Drevet tilbage, fører Fersen sine rasende Soldater til nyt Angreb; men han fører dem kun til Døden. Han befaler et tredje Angreb, med Bajonetten erobre Russerne den første Redoute; den tapprø Denisow raaber til sine Kosacker: „Tabe vi, saa lad Ingen blive tilbage, der kan melde vor Skam"! En anden, tredje, fjerde Skandse bliver taget; ingen Polak overgiver sig, ingen Russer giver Bardon. Kosciuszko er overalt, hvor

Faren er størst, ikke udmærket ved sin Klæde-
 dragt, men kjendelig ved sin næsten utrolige
 Tapperhed. Tre Gange havde han drevet Fersen
 tilbage, da Suvarow kom til med friske
 Tropper, og Europas to største Generaler
 stode nu ligeoverfor hinanden, men med høist
 ulige Kræfter. Russerne havde dobbelt saa-
 mange Tropper, og det velbevæbnede og
 øvede Soldater. Polakkens Vaaben var kun
 hans Fædrelands-Kjærlighed, og hvad han
 havde kunnet faae i hænde, Gevær og Sabel,
 Dre eller Lee. Intet Under da, at den svæ-
 gere Armee maatte vige; det polske Infanteri
 kunde ikke modstaae det russiske; og Kos-
 ciuszko's Anstrengelser med Cavalleriet vare
 forgjæves. Tre Heste vare blevne skudte
 under ham, da et Landsestik i Skuldren
 kastede ham til Jorden. For første Gang
 skjælvede Polakkerne.

Kosciuszko kom til sig selv igjen, og
 ved sin Ven og Adjutant, Niemcewicz's
 Hjælp, besteg han en anden Hest og ilede
 efter sit flygtende Cavallerie for at samle
 det, og fornye Fægtningen. Men i sin Iver
 tager han Deil af Veien, og hans Hest

styrter ved at sætte over en Grøft; Kosacker og Carabinierer indhente ham. En af disse giver ham et Hug i Nakken, medens en Kosak saarer ham med en Pig. Aldeles udmattet udraaber han: "Finis Poloniæ", og falder om.

Dette hans Udraab blev gjentaget over hele Polen. Efterretningen om hans Fangenskab og foregivne Død vakte ubestridelig Sorg og Modløshed i Warschau. Dienvidner forsikre, at mange Syge faldt i hidstige Febre derover, Andre bleve affindige, og frugtsomme-lige Koner nedkom for tidligt. Man saae Mænd og Qvinder løbe omkring paa Gaederne, vride deres Hænder, slaae Hovedet mod Murene og udraabe i Fortvivlelse: „Kosciuszko er død, det er ude med vort Moderland!"

De havde Ret. Inden en Maaned efter Slaget ved Macziewice, var Suwarow Herre over Warschau, og Polen erobret. Maret efter fik Kong Stanislaus Ordre af sin Herskerinde til at nedlægge sin Krone, Bevningerne af Polen bleve deelte imellem de

tre Magter og Kosciuszko's Fødeland ud-
slettet af Rigernes Tal.

Vor Helt blev mildt behandlet af hans
militaire Vogtere, men han var uden Be-
vidsthed, fordi han havde mistet saameget
Blod, og de russiske Chirurger vilde ikke
forbinde hans Saar før end næste Dag, for
at ikke en ny Forblødning skulde koste ham
Livet. Han blev ført til Petersborg; Keiser-
inden befalede i den heftigste Brede at sætte
ham i den strengeste Forvaring i Fortet
Petro-Pawloff, men ikke, som Folk troede,
at sende ham til Siberien. Da Catharine
var død i September 1796, begav hendes
Efterfølger, Keiser Paul sig, ledsaget af sine
to ældste Sønner, til Statsfængslet, og gav
den polske Phocion sin Frihed, med disse
Ord: „Jeg giver Eder Eders Sværd igjen,
General, men forlanger, at I skal give mig
Eders Ord paa, at I aldrig vil bruge det
mod Russerne“ *). Czaren spurgte ham

*) Nogle paaataac, at Kosciuszko afflog at
modtage det, idet han svarede: „Jeg be-
høver ikke noget, da jeg intet Moder-
land har.“

derpaa, hvorhen han vilde, hvortil Rosciuszko svarede: „Til America, hvor jeg vil finde Vaabenbrødre og hæderlige Minder.“ Han skjænkede R. 1500 Bønder, og, da han fik at vide, at han og hans Ben Niemcewicz havde i Sinde at dele Skjebne sammen, gav han ogsaa den ædle Digter sin Frihed til- ligemed en Gave af 1000 Bønder. Keiserens andet Tilbud af 6000 Rubler om Aaret, Rang og Titel af Feltmarschal i russisk Tjeneste og en Gave af 12000 Rubler, af- slog han naturligviis.

Rosciuszko reiste nu med Niemcewicz til England, hvor han blev modtaget med forekommende Agtelse, og derfra til America, hvor hans Ankomst og Ophold blev hædret med de samme Væresbevisninger, som siden bleve viste Lafayette, hans Chef i den ameri- kanske Armee. Congressen gav ham et Beviis paa Taknemmelighed, som ikke kunde være andet end velkomment for den fattige Land- flygtige; de betalte hans for længere Tid refterende Gage med Renter og forøgede samme ved en Gave til en Sum, der satte ham istand til at betale den russiske Keiser de

Penge, han havde erholdt af denne, ved hvilken Leilighed han tillige bad om Tilladelse til at maatte renunciere paa hans andre Gaver, og deriblandt ogsaa de 1500 Trælle, da han i Fremtiden vilde leve af, hvad han hæderligt havde erhvervet i America.

Som et Exempel paa, hvorledes hans Ry endog havde naaet til de vilde Indfødte i den nye Verdens Skove, og opvakt de røde Mænds Beundring, fortælles, at Cree-ernes Anfører, almindelig kaldet „den lille Skildpadde“, som paa den Tid netop var i Philadelphia, tilfældigviis kom i Selskab med nogle Statsmænd og Officerer, hvis Samtale faldt paa Polens Deling og Keiserinde Catharina's Mærker. Den lille Skildpadde reiste sig pludselig, gik heftig om i Bærelset med vrede Gebærder og, svingende sin Tomahawk (Stridsvæb), udraabte han med bitter, foragtelig Tone: „Den Kvinde burde dog have betænkt, hvad denne Mand, som er min Ven, kan gjøre.“ General Harrison forklarede ham siden, at den sidste Konge i Polen, Stanislaus Poniatowsky, var en meget smuk Mand, og at han fornemmelig derved

havde vundet Keiserindens Gunst, og erholdt Polens Krone. Han svarede foragtelig: „Havde min Ven Kotscho (nærmere kunde hans uøvede Organer ikke komme Udtalen af Kosciuszko) været en smuk Mand, da vilde han altsaa endnu have haft et Fædreland.“ — Maaskee den bitreste Satire der nogensinde er udtalt i Anledning af Polens National-Ulykke. Americanerne tilkjendegive endnu i vore Dage deres Agtelse for deres forrige Frihedskæmper ved at døbe deres Børn med Kosciuszko's, Washington's og Lafayette's Navne.

I 1798 forlod Kosciuszko America for at bilægge nogle Stridigheder om Handelsfrihed mellem Frankrig og de forenede Stater. Man behøvede dertil en Mand af en fast Character og prøvet Retsind, og derfor valgte Raadet ham efter Franklins Tilskyndelse. Før end han afreiste, nedlagde han hos sin Ven Jefferson en Sum Penge, bestemt til Oprettelsen af en Skole for Negerbørn, som ogsaa siden ved Jeffersons Bestræbelser kom istand. Man siger ogsaa, at Kosciuszko havde bestemt en betydelig Sum til unge

Slavinders Opdragelse og Medgift, men især til at købe Friheden for dem. Kościuszko's Ankomst til Paris blev høitideligholdt ved en Fest, hvori 500 Personer toge Deel. Den første Skaal, som blev udbragt, var: „Polens Uafhængighed“ og District=Præstebenten Bonneville udraabte: „Friheden er reddet — Kościuszko er i Europa!“ — Rørt og forvirret udgjød han Taarer; han forsøgte at svare, før at frabede sig en flig overdreven Roes, og udbringe en Skaal for „Frankrigs Frihed“; men hele Selskabet afbrød ham med en jublende Skaal for „Kościuszko's Taarer“.

Medens Kościuszko drog sig tilbage fra de diplomatiske Selskaber, søgte han Omgang med udmærkede Statsmænd og Lærde, og var især glad, naar Damer af muntert Sind frholdrede Mændenes alvorlige Samtaler. Det var i en saadan Cirkel, at han gjorde Bekjendtskab med den schweitzerste Chargé d'affaires Zeltner, og snart blev han en fortrolig Ven af denne, hans elskværdige Kone og Familie, og det varede ikke længe førend han flyttede i Huset til dem. Politiske

Omberlinger bragte Zeltner til at nedlægge sin Post, og hans Familie maatte taale mange Savn; men Kosciuszko deelte ethvert Savn, enhver Sorg med sine Venner. Hans Bestjæftigelse i det Zeltnerste Huus var den halve Deel af Dagen privat Studering (især Historie og Mathematik), og den anden Halvdeel offrede han til at undervise sin Vens Børn.

Foruden Zeltners Familie omgiffes han meget med den talentsfulde Generalinde Tiszer, hans forrige Adjutants Enke. Med hende pleiede han at samtale i deres Lands Sprog om Polen. Han drak regelmæssig Thee hos hende, og de, som ønskede at gjøre Kosciuszko's Bekjendtskab, søgte at blive indførte hos hende. En Aften, da Kosciuszko traadte ind til hende, kom hun ham imøde med den Efterretning, at han nu vilde have Leilighed til at beundre en meget interessant Dame, som ibrigt ønskede at gjøre hans Bekjendtskab. „Meget gjerne“, sagde Kosciuszko, „forudsat at det ikke er en lærd Dame; thi imod dem har jeg en naturlig Antipathie.“ Det er rigtignok en lærd Dame, var Svaret, og

det den berømteste i den franske Litteratur — Madame Stael-Holstein." Ved disse Ord greb Kosciuszko sin Hat, og skyndte sig, med en høflig Undskyldning for sin Veninde, ud af Huset. Madame Fiszzer fortalte den franske Dame oprigtigen, hvad der var foregaaet; denne, som ellers just ikke var bekendt for Betsedenhed, indbød sig selv til næste Aften, og bad Bærtinden ikke at lade Kosciuszko vide, at hun kom. Næste Aften kom Kosciuszko som sædvanlig, traf adskillige Landsmænd, og talede med dem, da Fru Stael-Holstein traadte ind uden at lade sig melde. Efter de sædvanlige Høflighedsformer nærmede hun sig til Kosciuszko med hendes medfødte Livlighed, overøste ham med smigrende Lovtaler, og sluttede med en Opfordring til ham, at fortælle sin og den polske Revolutions Historie. Han svarede rolig og laconisk: „Madame, jeg udførte den, men jeg kan ikke fortælle den."

Den første Consul modtog Kosciuszko med Complimenter og søgte at faae ham til at gaae i fransk Tjeneste; men denne afflog hans Tilbud, og da han foreslog ham et Sæde i

Senatet, svarede han: „Hvad vilde De have jeg skulde gjøre der?“ Da Republiken blev forvandlet til et Keiserdømme og der blev skabt en ny fransk Adels, spurgte han een af sine Bekjendte i Senatet: „Nu! hvorledes skal jeg nu titulere Dem, er De blevet Hertug, Fyrste eller Excellence?“ „Jeg er“, svarede den nyskabte Adelsmand, „kun et Stykke Bors i Majestätens Haand.“ Dette Svar oprørte Kosciuszko i den Grad, at han ikke vilde see dette Menneske mere.

Oprettelsen af de polske Legioner i den franske Armee tilskrives af Nogle Kosciuszko; dette er dog tvivlsomt, men vist er det, at han var Gjenstand for deres entusiastiske Kjærlighed og Afgtelse. De polske Legioner erholdt nemlig af det romerske Consulat, som Legn paa Romernes Taknemmelighed mod dem, en Foræring af to gamle polske Trophæer, nemlig det muhamedanske Banner, som Johan Sobiesky erobrede, da han befriede Wien i Maret 1683, og denne Monarchs Sværd, hvormed han ved samme Leilighed jog Tyrkerne paa Flugten. Begge skulde, ifølge Løfte, forblive i Voretto; men

kun det Første fandtes der, og forblev hos
 den polske Region indtil 1818, da det blev
 optaget i National-Museet i Warschau, hvor
 det forblev, indtil det i Maret 1831 faldt
 i Russernes Hænder. Sobiesky's Sværd
 var ikke i Loretto, og havde heller ikke be-
 holdt de Diamanter, som engang havde
 prydet det; disse havde Paven i sin Trang
 gjort til Benge, og Sværdet var nu i
 Consul Angelucci's Bevaring, og blev af
 ham udleveret til den polske General Dom-
 browsky, der erklærede, at kun den Værdigste
 blandt Polakkerne skulde være dets Besidder;
 han raadspurgte Officererne i Regionen, og
 disse udraabte eenstemmigen: "Ingen skal
 bære, Ingen besidde Sobiesky's Sværd uden
 Polens Befrier, Kosciuszko!" — og det
 blev besluttet, at den tappreste blandt Anfø-
 rerne skulde overbringe det til ham; Valget
 faldt paa General Kniazewicz. Kosciuszko
 omfavnede med Glædestaarer sin gamle Krigs-
 kammerat og Ven, som han ikke havde seet
 siden Slaget ved Macziewice, og modtog af
 hans Haand Sobiesky's Sværd, som det sidste
 Pant paa Nationens Taknemmelighed.

Det larmfulde Liv i Paris og især de Stores Selstaber blev trættende for ham, og han traf sig derfor tilbage til Fontainebleau, hvor hans Ven Zeltner boede, og hvor han bestjæftigede sig med Havedyrkning og Landvæsen. Den næste betydelige Hændelse i Kosciuszko's Liv indtraf i Maret 1806, da Napoleon kom i Krig med Rusland. Den franske Keiser ønskede at gjøre Brug af den landflygtige Patriots Popularitet i Polen, og Kosciuszko lovede sin Hjælp paa det Vilkaar, at Keiseren i Forveien ved en Act forpligtede sig til at gjenoprette Polens Rige, som uafhængig Stat. Dette vilde Keiseren ikke, men vedblev gjennem Touché at overtale ham til at følge med hans Hoved=Kvarteer, og denne brugte i sine Samtaler desangaaende med Kosciuszko alle Overtalelses=Midler, ja endog Trudsel; men forgjæves. I deres sidste Samtale svarede han: „Jeg vil ikke have noget at bestille med Ederes Forehavende i Polen, med mindre man først sikker mit Land en national Regjering, en liberal Constitution og sine gamle Grændser.“ — „Og sæt nu, man førte Eder

did med Magt?" spurgte Fouché. „I saa Fald vilde jeg proclamere for hele den polske Nation, at jeg ikke frivillig, men tvungen er fulgt med, og at jeg ikke tager Deel i Noget.“

Dog den franske Keiser vidste Udvei. Ved sit hemmelige Politi sørgede han for, at K. ikke kunde faae noget Brev eller Budskab, og udstedte paa samme Tid en Proclamation, hvori han opfordrede hele Polen til at understøtte hans Vaaben, og erklærede, at deres Naczelnik selv vilde anføre den nationale Armee; og det var først i 1814, da Paris var i de Allieredes Hænder, at Kosciuszko var i Stand til offentlig at gjendrive denne Misbrug af hans Navn.

Imidlertid levede Kosciuszko uforstyrret, paa et Landsted, kaldet Berville, indtil For-aaret 1814, og omendstjøndt han da ikke greb sit Sværd for at forsvare det Land, som beskyttede ham, forsvarede han dog sine franske Naboer mod de fjendtlige Tropper, som hærjede Districtet. Et Regiment Russer, Cosacker og Polacker havde i Landsbyen Cugny begyndt at stikke Ild paa Bønderhytterne for under Forvirringen mere ufor-

styrret at kunne plyndre. Kościuszko, som fik Efterretning herom, satte sig til Hest, red alene derhen, og idet han galopperede midt ind iblandt dem, vendte han sig til den polske Bataillon, og raabte: „Holder inde, Soldater! da jeg anførte brave polske Krigere, tænkte Ingen paa Plyndring, og strængelig skulde jeg have straffet Enhver, som havde vovet at gjøre sig skyldig i en saadan Uorden. Men endnu mere ere Anførerne at dable, som ved at give Exempel eller ved at see igjennem Fingrene foranledige de Gemene til sliq Dpførsel.“ Og hvem er De, som troer sig berettiget til at føre et saadant Sprog imod os? gjenlød fra alle Sider. „Jeg er Kościuszko!“ — Ved dette Navn kastede Officerer og Soldater deres Vaaben og styrtede sig, efter deres Lands Skik, ned paa Knæ for deres Maczelnik. De som vare nærmest ved ham, berørte hans Knæ med deres høire Haand, medens de med den venstre blottede deres Hoved og bestrøede det med Støv til Tegn paa Anger. Ilden blev snart slukket; han hjalp selv til og

forblev paa Stedet, indtil det stjaalne Gods var bragt tilstede igjen.

Denne Hændelse blev paa hiin Tid meget omtalt; Kosaffernes Hetmann, den vakkre Platon, besøgte ham og traf den Mand, der engang i Felten havde trodset tre mægtige Monarker, og der senere havde afflaaet en Kongekrone, som en jevn Landmand. Keiser Alexander indbød Kosciuszko til Paris; Republikaneren betænkte sig paa at modtage Indbydelsen, men Keiseren sendte sin Vogn og en Adjutant for at hente ham. Han modtog ham ikke som General, endnu mindre som forhenværende Fjende og Fange; han bød ham velkommen som Ven, og omfavnede ham paa Balladsens Trapper. Czaren dreiede Samtalen paa Polens Tilstand og Udsigter. Kosciuszko viste ham paa et paa Bordet liggende Kort den gamle Grændselinie mellem Polen og Rusland og paatalte Nødvendigheden af, at den blev saaledes befestet, at den kunde beskytte det første for Udfald. Efter denne Samtale fortalte Storfyrst Constantin i Paris's Saloner, „at den gamle Mand gif i Barndom“. Men Kei-

seren gav Kosciuszko Tilladelse til skriftlig at forklare og udvikle sine Anskuelser. Det Brev, han i denne Anledning skrev til Keiseren, fortjener at læses, baade for dets Simpeltthed og den Uegennyttighed, som det udtaler, og fordi den polske Patriot deri anbefaler den samme Plan, som Lord Londonderry forsvarede i Wien, da han, formodentlig Ruslands Uergjerrighed og de andre Allie- redes Kulde, mistvivlede om at kunne udrette Meer for Polen. Det begynder saaledes:

„Sire!

„Naar jeg vover at fremkomme med en Bøn til en stor Monark, en stor Anfører og, fremfor Alt, en Beskytter af Menneskelighed, er det, fordi hans Udelmodighed og Høimodighed ere mig vel bekendte. Jeg beder Dem om tre Gunstbeviisninger. Den første er, at De vil give en almindelig Amnestie, uden Indskrænkning, til alle Polakker, og at de Bønder, som nu ere adspalttede i Udlandet, men som frivilligen vende tilbage til deres Hjem, betragtes som frie. Den anden er, at Deres Majestæt vil proclamere Dem selv som Konge i Polen, og give det

en fri Constitution, omtrent som den engelske, — vil oprette Skoler paa Regjeringens Bekostning for Bønderne, affkaffe deres Trældom i Løbet af ti Aar og tillade dem at besidde deres Gaarde som fri Eiendom. Skulde disse mine Bønner blive opfyldte, skal jeg, saa syg jeg er, ile for at kaste mig for Deres Majestæts Fødder, og udtrykke min Taknemmelighed, og være den Første til at hylde Dem som min Souverain. Og hvis man troede, at mine ringe Gaver kunde være til nogen Nytte, vilde jeg øieblikkelig begive mig til Polen, for at tjene mit Land og min Fyrste med Vre og Trost. Min tredie Bøn, Sire, er, skjøndt af privat Natur, af dyb Interesse for mit Hjerte og mine Vølelser. Jeg har i fjorten Aar boet hos en Schweitser, Herr Beltner, en schweitsersk Gesandt i Frankrig. Jeg skylder ham store Forpligtelser; men vi ere begge fattige, og han har en stor Familie. Jeg beder om en hæderlig Post for ham, enten ved den nye Regjering i Frankrig eller i Polen.

Han er en dannet Mand, og jeg svarer for hans Medelighed" o. s. v. o. s. v.

Berville den 9de April 1814.

R o s c i u s z k o.

Keiserens egenhændige Svar var følgende:

„Med største Fornøielse besvarer jeg Deres Brev, General. Deres kjæreste Ønsker skulle blive opfyldte. Med den Almægtiges Hjelp haaber jeg at bevirke Deres tappre og agtværdige Nations Gjenfødsel. Jeg har høitideligen lovet det, og Polens Lykke har længe bestjæstiget mine Tanker. Kun politiske Omstændigheder have forhindret Udførelsen af mine Hensigter. Disse Hindringer eksistere ikke længer. En skrækkelig, men hæderlig toaarig Kamp har hævet dem. Om en snøve Stund og ved en klog Fremgangsmaade skulle Polakkerne erholde deres Land, deres Navn igjen; og jeg skal have den Glæde at overbevise dem om, at den, som de ansaae for deres Fjende, vil glemme det Forbigangne og realisere deres Ønsker. Hvor det vilde fornøie mig, at see Dem, min General, som min Medhjælper i dette Arbejde! Deres Navn, Deres Charakter, Deres Ta-

lenter ville være min bedste Støtte. Modtag General, Forsikringen om min Agtelse."

Paris den 3die Mai 1814.

Alexander.

Medens Wiener-Congressen varede, forlod Kosciuszko Frankrig for at gjøre en Tour i Italien; men neppe var han kommen over Alperne, førend et Sendebud fra det polske Senat indhentede ham, for i hele Nationens Navn at bede ham om at reise til Wien, for, som Folkets tro Fader, at tage sig af sine Børns Skjæbne og forsvare deres Sag. Endskjøndt den ædle Olding led af Feber, reiste han dog øieblikkelig derhen, men han ankom for sild; Congressen var hævet, og kun ved et heldigt Tilfælde havde han et Møde med den russiske Keiser i Braunau. Denne modtog ham med samme Hjertelighed som i Paris. Kosciuszko forklarede ham Aarsagen til sin Reise; men skjøndt han vendte tilbage til Italien med ethvert Beviis paa personlig Agtelse, medbragte han dog kun lidet Haab om Polens Uafhængighed. Alexander svarede ham blandt andet: „Polak! jeg ærer og paaafjønner Deres

Bestræbelse for at forstæffe Deres Fødeland en Tilværelse, der er den værdig, men en Green, som man har taget fra et Træ, groer sammen dermed, naar man forener det med den Stamme, der udgjorde dets Kraft! Paa Eder selv beroer Eders tilkommende Gjenfødelse..... Eders Skjæbne er det slaviske Folks Skjæbne." Af dette Svar spaaede den klartsende Kosciuszko kun lidet Held for sit Land. Fra Wien skrev han endnu et Brev til Keiseren, hvori han yttrede: „at han tilbød Resten af sine Dage til Keiserens Tjeneste, men han bønfaaldt ham om at berolige hans Samvittighed ved at underrette ham om Lithauens Skjæbne, for at han kunde døe med den trøstende Visshed, at alle polske Undersaatter vare opfordrede til at paaafkjonne Keiserens Belgjærninger," og paa samme Tid sendte han et Brev til Alexanders Ven, Fyrst Adam Czartoryski, hvori han mere ligefrem udtalte: „hvoreledes man vel maatte takke Keiseren, fordi han havde kaldt det polske Navn tillive igjen, men at Navnet ikke var nok; at han ikke indsaae andet end at Keiseren først da opfyldte sine

Løfter, naar han udvidede Polens Grændse til Dwina og Dniپر; naar dette skete og Polen fik en fri og affondret Forsatning og Russerne ikke fik de første Embeder i Landet, da vilde Polakkerne finde sig lykkelige ved at styres af samme Tyrste som Polakkerne. Han sluttede Brevet med den Bemærkning, at da han ikke kunde være Fædrelandet nyttig, vilde han leve i Schweiz." Han vendte aldrig tilbage til Polen.

Efterat have endt sin Tour i Italien, begav han sig til Solothurn for at besøge Zeltner's Familie, og blev saa indtaget af dennes Broder, som boede der, at han op-slog sin Bopæl hos ham for den korte Tid, han havde tilbage at leve. Her førte han et simpelt Liv og anvendte sine overflødige Indtægter til at gjøre vel med. Hans Maaltider bestod i simpel Familie-Kost. Han har almindelig en luslidt blaa Overkjole, og en Rose eller Nellike i Knaphullet; men denne Pynt maatte han endog have om Vinteren, og Solothurn's Damer fandt en Fornøjelse i at forsyne ham med de nødvendige Blomster. Han sov paa en haard

Madrats med thndt Tæppe over sig, og stod op Kl. 5 om Sommeren og Kl. 6 om Vinteren. Han spiste Frokost med den Zeltnerste Familie, begav sig derpaa til sit eget Bærelse, hvor han bestjæftigede sig med sin Correspondence, sine Studier, og med at undervise den ældste Datter Emilie, en Pige paa 12 Aar, som han elskede med faderlig Omhed. Omtrent Kl. 10 red han ud, ganske alene, og naar han traf paa et Bondehuus af daarligt Udseende, bandt han sin lille sorte Hest til et Træ, gik ind, talte venlig med Beboerne i sit flette Lydst, spurgte dem om deres Omstændigheder, indrettede sine Gaver derefter, og skyndte sig afsted for at undgaae deres Tak. Naar han fik at vide, at en fattig Mand var syg, pleiede han at sige til Zeltners, at de ikke skulde vente med Middagsmaden efter ham, lod sin Hest sadle, og med en Flaske Viin i hveromme og hvert Hylster reed han bort til Sygehuset, hvor han, foruden gavmilde Foræringer, som en Fader trøstede de Syge, og som en Præst opmuntrede dem med Tale om Guds Barmhertighed og det evige Liv;

og naar han tog bort, pleiede han at raade den Syge ikke at drikke formeget af Vinen, at det ikke skulde skade istedetfor at styrke ham. Denne hans lønlige Godgjørenhed blev robet paa flere Maader, og en af dem, som forraadte ham, var hans Hest, som en af Beltnerne engang havde laant, og som paa ingen Maade vilde gaae forbi nogen Tigger. Da der i Vinteren 1816—1817 var stor Dyrtid, stillede han sig i Spidsen for en Velgjørenheds-Anstalt, hvori de første Damer i Byen overtogte Gavernes Uddeling; han selv uddeelte daglig Almisse til 50 Fattige. To fattige Familier, hvis Eien-domme skulde sælges for Gjæld, henvendte sig til Madame Beltner for at bede hende at forestille Kosciuszko deres Nød. Hun fordristede sig ikke dertil, da han samme Dag havde bortgivet meer end sædvanligt, og Summen, der skulde redde dem, ikke var ubetydelig; men da han ved Aftensbordet, henimod Midnat, mærkede, at hun var bedrøvet, og fik Aarsagen at vide, gav han hende Pengene og bad hende strax at gaae hen til dem og vække dem, ifald de allerede

skulde være gaaede til Sengs; thi de vilde jo ve roligere, naar de fik at vide, at de ikke behøvede at miste deres Eiendom.

Kosciuszko blev besøgt af mange Polakker, og i Selskab med disse eller med Zeltner gjorde han Udflugter i Schweiz. Blandt andre Steder førte Zeltner ham til Morgarten. K. udbød, idet han greb Zeltners Haand, med bedrøvet Stemme: „O! gid jeg ved Maczleiwice havde haft en Hünenberg til at advare mig, og gid Boninski havde været saa hurtig som Røding!“

I Maret 1817 frigaav Kosciuszko Bønderne paa sit Stamgods Siecnowieze i Lithauen.

Hans Liv nærmede sig nu sin Ende, men inden denne havde han den Glæde at see Gjenstanden for hans første og eneste Kjærlighed, nu Fyrstinde Lubomirska; hun tilbragte nogle Uger hos ham og lovede ved Afskeden at besøge ham næste Foraar; den rørte Helt bad hende om et Grindringstegn, og hun sendte ham fra Lausanne en Ring med den Indskrift: „L'amitié à la vertu“; men da den naaede Solothurn, var Kosciuszko død.

Den første October 1817 blev han angreben af en Nervefeber, som, uagtet hans Anstrængelser, tvang ham til at lægge sig. Han gjorde nu sit Testament og talte ofte og længe om sit nærforestaaende Endeligt. Hans Indre blev stedse roligere; Blik og Stemme viste den skønne Sindsro, der herstede i hans Sjæl. At Fædrelands-Kjærlighed ret egentlig var Aanden i hans Tilværelse, viste sig nu ret tydeligt; i de sidste Dage dreiede hans Samtaler sig næsten kun om Polen, og han talte prophetisk og med dyb Rørelse om den Skjæbne, der forestod hans Landsmænd. Den 15de om Morgenen vaagnede han for sidste Gang. Kl. 10 reiste han sig i Sengen, som om han ønskede at sige Noget, der udkrævede al hans Kraft. Han gav Zeltner sin høire Haand, Fru Zeltner sin venstre, smilte til sin lille Veninde, Emilie, som stod ved Foden af Sengen, og idet han saaledes tog Afsked fra tre elskede Væsner, sank han sagte tilbage, sukede, og hans rene Sjæl var vendt tilbage til Gud.

Hans Liig blev balsameret, og hele Solothurn fulgte det til Jorden; senere blev

det flyttet til Krakau og nedsat i Cathedral-Kirken. Men den polske Nation og det polske Senat ønskede at give ham et mere udmærket og mere varigt Monument, end andre Mænd, idetmindste i den nyere Tid, kunde rose sig af. Senatet besluttede, at en Høi skulde opkastes ved Weichselen. Paa denne arbejdede Unge og Gamle, Senatorer og Borgere, Adelsmænd og Bønder, ja selv Damer. En Landmand, som kom fra Polhynien for at hjælpe til, fik tilfældigviis et farligt Saar; man vilde bringe ham bort for at forskaffe ham Lægehjælp, men han udraabte: "D! lad mig bløde her; det er den eneste Hyl- ding, jeg kan give den store Maczelnik!" Arbejdet varede fra den 16de October 1820 til den 16de October 1823. "Mogila Kosciuszki" (Kosciuszko's Høi) er 276 Fod i Diameter ved Basis, og 300 Fod i Høide.

